

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	8
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	8
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	8
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	11
7. DENETİM BULGULARI	11
8. EKLER	49

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	2
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekleri Tablosu	3
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	4
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	5
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	6
Tablo 8: Bilanço ile Taşınır Mal Yönetimi İcmal Cetveli Arasındaki Farklar	18
Tablo 9: Kısımlara Bölünmek Suretiyle Yapılan Alımlar	31
Tablo 10: Doğrudan Temin Usulü ile Gerçekleştirilen ve Süreli Olduğu Halde Sözleşme Düzenlenmeyen İşler	32

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Kentsel Dönüşüm Projeleri Kapsamında Kurum Mülkiyetine Geçen Taşınmazların ve Bu Kapsamdaki Kurum Yükümlülüklerinin Bilançoda Yer Almaması
2. Haklar Hesabında Takip Edilmesi Gereken Alımların Doğrudan Giderleştirilmesi
3. Dayanıklı Taşınırın Giderler Hesabında Muhasebeleştirilmesi
4. Taşıt Satış İşlemlerinin Hatalı Muhasebeleştirilmesi
5. Enflasyon Düzeltme İşlemlerinde Hatalı Uygulamalar Bulunması
6. Belediyenin Hibe Ettiği ve Belediyeye Hibe Edilen Taşıtların Taşınır Kayıt İşlemlerinin Yapılmaması
7. İdare Taşınır Mal Yönetimi Hesabı İcmal Cetvelindeki Tutarlar ile Bilançoda Yer Alan Tutarların Uyuşmaması
8. Kullanım Olanağını Yitiren Maddi Duran Varlıkların Tamamı İçin Amortisman Ayrılmaması
9. Belediyenin Sahibi Olduğu Şirketlere Yaptığı Sermaye Aktarımlarının Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması

B. Diğer Bulgular

1. Hayvanat Bahçesi Gişesinin İşletilmesi İşinin Protokol ile Belediye Şirketine Gördürülmesi
2. Belediyenin Mülkiyetinde ve Tasarrufunda Bulunmayan Taşınmaz İçin Harcamada Bulunması
3. Yevmiye Numaralarının Boş Bırakılması ve Geriye Dönük Kayıt Yapılması
4. Belediyenin Mülkiyetinde Bulunan Bazı Taşınmazların Tahsis İşlemlerinin Mevzuata Uygun Olmaması
5. Belediyeye Ait Bir Kısım Taşınmazın İhalesiz Olarak Belediye Şirketlerine Verilmesi
6. Yardım Amaçlı Dağıtılmak Üzere Alınan Bazı Taşınırın Çıkış İşlemlerinin Hatalı Yapılması

7. Belediyenin Kendi Şirketlerine Kredi Kullanımı İçin Kefalet Vermesi
8. Taşınmaz İcmal Cetvellerinin Düzenlenmemesi ve Dosyalama İşlemlerinin Tamamlanmaması
9. Bazı Alımların Kısımlara Bölünerek Doğrudan Teminle Gerçekleştirilmesi
10. Doğrudan Teminle Yapılan ve Belli Süreyi Gerektiren İşlerde Sözleşme Yapılmaması
11. Uygulama Projesi Hazırlanarak Anahtar Teslimi Götürü Bedel Sözleşme ile Yaptırılması Gereken Bazı Bina İşlerinin Birim Fiyat Sözleşme ile Yaptırılması
12. Fiilen İcra Edilmeyen Daire Başkanlığı Kadrosu Oluşturulması ve Bu Kadroya Atama Yapılması
13. Taşınır İşlemlerinin Yürütülmesinde Hatalı Uygulamalar Bulunması
14. Huzurevi Sakinlerine Yapılan Sosyal Yardım Ödemesinin Personele Avans Verilmek Suretiyle Gerçekleştirilmesi
15. Zamanında Ödenmeyen Kira Alacakları İçin İcra Takip İşlemlerinin Başlatılmaması
16. Belediye Şirketlerinden Yapılan Personel Çalıştırmaya Dayalı Hizmet Alımlarında Hatalı Uygulamalar Bulunması
17. Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Bursa Büyükşehir Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde genel yönetim kapsamında yer almakta olup, faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği görev, yetki, imtiyaz ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Büyükşehir Belediyesinin temel mevzuatı, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu olup, bu Kanun'da Kurumun görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları 5393 sayılı Belediye Kanunu ile diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımı şeklindedir. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 8 ve 9'uncu maddesinde belirtilen altyapı ve ulaşım hizmetleri büyükşehir belediyelerinin sorumluluğu altındadır.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm

ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5216 sayılı Kanun'da Büyükşehir Belediyesi organları; Büyükşehir Belediye Meclisi, Büyükşehir Belediye Encümeni ve Büyükşehir Belediye Başkanı olarak öngörülmüştür. Karar organı olan Büyükşehir Belediye Meclisi, biri Büyükşehir Belediye Başkanı olmak üzere 106 üyeden oluşmaktadır.

Büyükşehir Belediyesi teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak genel sekreterlik, daire başkanlıkları ve müdürlüklerden oluşmaktadır. Birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi Büyükşehir Belediyesi Meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Büyükşehir Belediyesi personeli Büyükşehir Belediye Başkanı tarafından atanır. Personelden müdür ve üstü unvanlı olanlar ilk toplantıda Büyükşehir Belediye Meclisinin bilgisine sunulur. Genel sekreter, belediye başkanının teklifi üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı tarafından atanır.

Büyükşehir Belediyesinin teşkilat yapısında doğrudan Başkana bağlı 4 adet birim belirlenmiştir. Bunlar; Özel Kalem Müdürlüğü, Hukuk Müşavirliği, Teftiş Kurulu Başkanlığı ve İç Denetim Birim Başkanlığı'dır. Doğrudan Başkana bağlı diğer birim de Genel Sekreterlik'tir.

Genel Sekretere doğrudan bağlı 2 adet kurul ve 1 adet hizmet birimi bulunmaktadır. Genel Sekretere bağlı dört Genel Sekreter Yardımcısı bulunmakta olup, Belediyenin 22 adet hizmet birimi ise alan ve amaçlarına göre ilgili Genel Sekreter Yardımcılıklarına bağlıdır. Toplamda Belediyenin 27 adet hizmet birimi bulunmaktadır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	4.428	1.738
Sözleşmeli Personel	-	1
Kadrolu İşçi	1.448	205
Geçici İşçi	59	0

Sanatçı	-	20
Toplam		1.964
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel		3.399

Bursa Büyükşehir Belediyesinin, Bursa Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü olmak üzere bir tane bağlı kuruluşu bulunmaktadır.

Bursa Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Büyükşehir Belediyesine bağlı olarak büyükşehir belediye sınırları içerisinde İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun’la belirlenen su ve kanalizasyon işlerini yapmak üzere kurulmuştur.

Ayrıca Belediyenin doğrudan veya dolaylı olarak hissedarı olduğu toplam on dört adet şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 12’nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Bursa Büyükşehir Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Bursa Büyükşehir Belediyesinin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekleri Tablosu

Giderin Türü	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Ek Ödenek ile Eklene Ödenek (TL)	Eklene/ Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
Personel Giderleri	1.296.986.000,00	0,00	368.663.147,41	1.665.649.147,41	1.531.709.966,52	133.939.180,89	-
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	175.590.000,00	0,00	6.188.633,30	181.778.633,30	147.363.110,74	34.415.522,56	-
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	6.554.708.000,00	615.000.000,00	1.433.222.143,51	8.602.930.143,51	7.652.365.268,64	950.564.874,87	-
Faiz Giderleri	497.753.000,00	250.000.000,00	110.210.741,38	857.963.741,38	829.392.117,76	28.571.623,62	-

Cari Transferler	2.466.783.000,00	1.210.000.000,00	410.999.178,53	4.087.782.178,53	3.908.099.651,16	179.682.527,37	-
Sermaye Giderleri	7.858.180.000,00	1.925.000.000,00	-253.157.339,41	9.530.022.660,59	7.288.204.073,31	2.241.818.587,28	-
Sermaye Transferleri	150.000.000,00	0,00	-88.199.925,64	61.800.074,36	61.798.168,01	1.906,35	-
Borç Verme	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	-
Yedek Ödenek	1.000.000.000,00	1.000.000.000,00	1.987.926.579,08	12.073.420,92	0,00	12.073.420,92	-
Toplam	20.000.000.000,00	5.000.000.000,00	0,00	25.000.000.000,00	21.418.932.356,14	3.581.067.643,86	-

Bursa Büyükşehir Belediyesinin 2024 Mali Yılı bütçesi ile 20.000.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup yıl içinde eklenen ek ödenekle birlikte 2024 yılı ödenek toplamı 25.000.000.000,00 TL olmuştur. Yıl içinde 21.418.932.356,14 TL bütçe gideri yapılmış, 3.581.067.643,86 TL ödenek iptal edilmiştir.

Bursa Büyükşehir Belediyesinin 2024 yılı Bütçesi “(A) Ödenek Cetvelinde” 20.000.000.000,00 TL ödenek, “(B) Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırılması” cetvelinde ise 20.000.000.000,00 TL gelir tahmini öngörülmüş olup bütçe denkliği sağlanmıştır.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Ek Ödenek ile Eklenen (TL)	Toplam Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01-Vergi Gelirleri	125.000.000,00	25.000.000,00	150.000.000,00	168.197.221,75	1.024.877,49	167.172.344,26	111,45%
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.625.000.000,00	375.000.000,00	2.000.000.000,00	1.734.868.304,78	3.564.600,73	1.731.303.704,05	86,57%
04-Alınan Bağış ve Yardımlar	400.000.000,00	100.000.000,00	500.000.000,00	405.515.176,75	0	405.515.176,75	81,10%
05-Diğer Gelirler	15.860.000.000,00	4.500.000.000,00	20.360.000.000,00	17.786.208.502,39	41.600.336,23	17.744.608.166,16	87,15%
06-Sermaye Gelirleri	2.000.000.000,00	0,00	2.000.000.000,00	152.476.559,79	126916245,8	25.560.314,03	1,28%
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%
09-Red ve İadeler	-10.000.000,00	0,00	-10.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00%
Toplam	20.000.000.000,00	5.000.000.000,00	25.000.000.000,00	20.247.265.765,46	173.106.060,21	20.074.159.705,25	80,30%

2024 yılında net bütçe gelir tahmini %80,30 seviyesinde beklentilerin altında gerçekleşmiştir. Merkezi idareden alınan payı da içinde bulunduran diğer gelirler bütçe gelirlerinin en yüksek kalemini oluşturmaktadır.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödenegi (TL)	Ek Ödenek ile Eklenen (TL)	Toplam Ödenek (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01-Personel Giderleri	1.296.986.000,00	0,00	1.665.649.147,41	1.531.709.966,52	91,96%
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	175.590.000,00	0,00	181.778.633,30	147.363.110,74	81,07%
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	6.554.708.000,00	615.000.000,00	8.602.930.143,51	7.652.365.268,64	88,95%
04-Faiz Gideri	497.753.000,00	250.000.000,00	857.963.741,38	829.392.117,76	96,67%
05-Cari Transferler	2.466.783.000,00	1.210.000.000,00	4.087.782.178,53	3.908.099.651,16	95,60%
06-Sermaye Giderleri	7.858.180.000,00	1.925.000.000,00	9.530.022.660,59	7.288.204.073,31	76,48%
07-Sermaye Transferleri	150.000.000,00	0,00	61.800.074,36	61.798.168,01	100,00%

08-Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%
09-Yedek Ödenekler	1.000.000.000,00	1.000.000.000,00	12.073.420,92	0,00	0,00%
Toplam	20.000.000.000,00	5.000.000.000,00	25.000.000.000,00	21.418.932.356,14	85,68%

2024 yılında ek ödenekler ile birlikte bütçe gider tahmini %85,68 seviyesinde gerçekleşmiştir. Mal ve hizmet alım giderleri ile sermaye giderleri bütçe giderlerinin en yüksek iki kalemini oluşturmaktadır. Bütçe giderleri içerisinde gerçekleşme yüzdesi en yüksek kalem ise %100 ile sermaye transferleri olmuştur.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	68.303.129,69	80.804.609,80	168.197.221,75	18,30	108,15
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	986.076.946,38	1.269.851.121,60	1.734.868.304,78	28,78	36,62
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	132.981.467,81	411.089.876,93	405.515.176,75	209,13	-1,36
Diğer Gelirler	5.528.573.860,96	10.769.483.984,28	17.786.208.502,39	94,80	65,15
Sermaye Gelirleri	62.738.808,90	1.142.435.316,84	152.476.559,79	1.720,94	-86,65
Toplam	6.778.674.213,74	13.673.664.909,45	20.247.265.765,46	101,72	48,07
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	-4.899.322,44	-10.387.005,88	-173.106.060,21	112,01	1.566,56
Net Toplam	6.773.774.891,30	13.663.277.903,57	20.074.159.705,25	101,71	46,92

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre (%46,92) artış göstermiştir. 2023 yılına göre iki gelir kaleminde azalış meydana gelmiş olup bunlar sermaye gelirleri ile alınan bağış ve yardımlardır. 2023 yılına göre diğer gelirlerde 7.016.724.518,11 TL (%65,15) tutarındaki artış toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	427.182.285,31	806.111.851,23	1.531.709.966,52	88,70	90,01
SGK Devlet Prim Giderleri	58.868.440,79	89.648.449,54	147.363.110,74	52,29	64,38
Mal ve Hizmet Alım Gid.	2.711.562.664,34	4.268.673.288,27	7.652.365.268,64	57,42	79,27
Faiz Giderleri	262.398.725,77	379.457.110,64	829.392.117,76	44,61	118,57
Cari Transferler	192.516.810,40	1.835.594.253,46	3.908.099.651,16	853,47	112,91
Sermaye Giderleri	2.672.856.195,28	5.943.456.399,68	7.288.204.073,31	122,36	22,63
Sermaye Transferleri	38.104.000,00	8.581.931,99	61.798.168,01	-77,48	620,10
Toplam	6.363.489.121,89	13.331.523.284,81	21.418.932.356,14	109,50	60,66

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2024 yılında 2023 yılına göre 8.087.409.071,33 TL (%60,66) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; genel olarak toplam bütçe giderindeki artışa, mal ve hizmet alım giderlerindeki 3.383.691.980,37 TL (%79,27) ve cari transferlerdeki 2.072.505.397,70 TL (%112,91) artışın sebep olduğu görülmektedir. Cari transferlerdeki önemli artışın sebebi ise gelir desteği ödemelerinden kaynaklanmaktadır.

Bursa Büyükşehir Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	BİNTED A.Ş.	500.000,00	364.000,00	72,80%
2	BURULAŞ	2.492.940.759,15	2.492.940.759,15	100,00%
3	BESAŞ	360.000.000,00	326.808.000,00	90,78%
4	BURFAŞ	108.978.820,00	108.858.942,65	99,89%
5	BURKENT	641.500.000,00	641.500.000,00	100,00%
6	KÜLTÜR A.Ş.	42.300.000,00	42.300.000,00	100,00%
7	JEOTERMAL A.Ş.	137.200.000,00	44.949.269,49	32,76%
8	TARIM A.Ş.	90.000.000,00	90.000.000,00	100,00%
9	BURS-KOOP	800,00	100,00	12,50%
10	BURSAGAZ	89.000.000,00	8.900.000,00	10,00%
11	GUHEM	3.750.000,00	1.250.000,00	33,33%
12	ULUTEK	35.370.000,00	2.410.000,00	6,81%
13	TEKNOSAB	100.000,00	6.000,00	6,00%
14	TOSAB	1.600.000,00	96.000,00	6,00%
15	DİĞER	5.000,00	5.000,00	100,00%

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46 ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485 inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5 inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı

icmal cetveli

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8 inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmışından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütölmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun Beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3. Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun'a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikle işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

İç kontrol sisteminin kurulması ve uygulanması kapsamında yapılan incelemeler sonucunda iç kontrol sistemleri ile ilgili tespitler aşağıda kısaca belirtilmiştir.

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir.

İdarede “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri” ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Hassas görevlere ilişkin yönerge hazırlanmaktadır.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır.

İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur.

İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.

İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunlar farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur.

İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir.

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmuştur.

Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır.

İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır.

Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuş olup, 7 iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bu kadrolardan 2'si doludur. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışmaları mevcuttur ancak raporlamada aksaklıklar bulunmaktadır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Bursa Büyükşehir Belediyesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kentsel Dönüşüm Projeleri Kapsamında Kurum Mülkiyetine Geçen Taşınmazların ve Bu Kapsamdaki Kurum Yükümlülüklerinin Bilançoda Yer Almaması

Büyükşehir Belediyesi tarafından yürütülen kentsel dönüşüm projeleri kapsamında ilgili bölgelerde yer alan hak sahipleri ile anlaşmalar imzalandığı, bu anlaşmalar uyarınca bölgede yer alan taşınmaz mülkiyet haklarının Belediyeye geçmesine rağmen taşınmazların ve bunlara ilişkin yükümlülüklerin muhasebe kayıtlarının yapılmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Alanı" başlıklı 73'üncü maddesinde; büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde kentsel dönüşüm ve gelişim projesi alanı ilan etmeye büyükşehir belediyelerinin yetkili olduğu, kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarında bulunan yapıların boşaltılması, yıkımı ve kamulaştırılmasında anlaşma yolunun esas olduğu belirtilmiş, kentsel dönüşüm ve gelişim alanı ilan edilen yerlerde belediyelere ait gayrimenkuller ile belediyelerin anlaşma sağladığı veya kamulaştırdıkları gayrimenkuller üzerindeki inşaatların tamamının belediyeler tarafından yapılacağı veya yaptırılacağı ifade edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 188'inci maddesinde 250 Arazi ve Arsalar Hesabının kamu idarelerinin her türlü arazi ve arsalarının izlenmesi için kullanılacağı açıkça belirtilmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde ise mali tabloların zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş bütçe ve muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanması temel amaç olarak öngörülmüştür.

Yönetmelik'in "Temel Kavramlar" başlıklı 5'inci maddesinde; muhtemel risk ve olaylar için karşılık ayrılması "İhtiyatlılık" kavramı içerisinde tanımlanmış, aynı maddede önemli hesap kalemleri, mali olaylar ve diğer hususların mali tablolarda yer almasının zorunlu olduğu belirtilmiştir. 8'inci maddesinde ise belli bir tarihte kamu idaresinin mali durumunun ilgililer için saydam ve gerçeğe uygun olarak yansıtılması bilanço ilkelerinin amaçlarından biri olarak ifade edilmiştir. "Yabancı Kaynaklara İlişkin İlkeler" başlıklı 10'uncu maddesinde de kamu idarelerinin bilinen ve tutarları tahmin ve hesap edilebilen bütün yabancı kaynaklarının kaydedileceği ve bilançoda gösterileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre, kentsel dönüşüm projesi kapsamında ilgili bölgelerde yer alan hak sahipleri ile sözleşmeler imzalanmak ve tapu tescil işlemi

yapılmak suretiyle mülkiyet hakları Belediyeye geçen taşınmazların ve bu taşınmazlara ilişkin yükümlülüklerin mali tabloda yer alması muhasebenin temel ilkeleri gereğidir.

Belediye tarafından Gaziakdemir bölgesi kentsel dönüşüm projesi kapsamında hak sahipleriyle sözleşme yapılmak suretiyle Belediyenin mülkiyetine geçen 45.419.555,36 TL değerindeki taşınmazların ve bu sözleşmeler dolayısıyla girişilen yükümlülüklerin muhasebe kayıtlarının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Bu itibarla, mali tabloların tam ve doğru bilgi sunmasını teminen kentsel dönüşüm projeleri kapsamında Kurum mülkiyetine geçen taşınmazların ve girişilen yükümlülüklerin ilgili varlık ve yükümlülük hesaplarında tam ve eksiksiz bir şekilde muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Haklar Hesabında Takip Edilmesi Gereken Alımların Doğrudan Giderleştirilmesi

Belediyenin faaliyetlerini yürütebilmek için kullandığı bilgisayar yazılımı güncelleme alımları ile fikri haklar ve telif hakları için ödenen tutarların 260 Haklar Hesabına kaydedilmeyip doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 208'inci maddesinde 26 Maddi olmayan duran varlıklar hesap grubunun herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan ve kurumun belli bir şekilde yararlandığı veya yararlanmayı beklediği aktifleştirilen giderler ile belli koşullar altında hukuken himaye gören haklar gibi varlıklar ile bunlar için hesaplanan birikmiş amortismanların kaydı için kullanılacağı açıklanmıştır. Ayrıca, 210'uncu maddesinde bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için 260 Haklar Hesabının kullanılacağı belirtilmiştir.

Belediyenin; 38 farklı yevmiyede 2024 yılı öncesinde satın alıp kullandığı bilgisayar yazılımlarının 2024 yılında gerçekleştirilen güncellenmeleri için ödenen tutarlar ile fikri haklar ve telif hakları için ödenen toplam 5.116.679,75 TL tutarın 260 Haklar Hesabına kaydedilmeyip doğrudan giderleştirildiği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; 2024 yılı öncesinde satın alınıp kullanılan bilgisayar yazılımlarının 2024 yılında ödenen güncelleme bedelleri ile fikri haklar ve telif hakları için ödenen tutarların 260 Haklar Hesabında takip edilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Dayanıklı Taşınırların Giderler Hesabında Muhasebeleştirilmesi

Bazı demirbaş alımlarının 255 Demirbaşlar hesabı yerine 630 Giderler hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 198'inci maddesinde kurum faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi uzun süre kullanılabilen varlıkların izlenmesi için 255 Demirbaşlar hesabının kullanılacağı düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, 2024 yılı içerisinde alımı gerçekleştirilen 9061 numaralı yevmiye ile Plastik Sandalye ve Katlanabilir Metal Ayaklı Plastik Masa Alımı, 15382 numaralı yevmiye ile Bursa Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası Vrf Klima Alımı ve Montajı, 1905 numaralı yevmiye ile Çelik Raf Alımı ve 7572 numaralı yevmiye ile Mobilya Yapıtırılması işlerinde taşınır işlem fişi düzenlenmesine rağmen alımı yapılan demirbaşların 255 Demirbaşlar hesabına kaydedilmesi gerekirken 630 Giderler hesabına kaydedildiği tespit edilmiştir. Alımı yapılan toplam 7.002.349,08 TL değerindeki demirbaşın 630 Giderler hesabına kaydedilmesi anılan mevzuat hükmüne aykırılık teşkil etmektedir.

Bu itibarla, Belediye faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi uzun süre kullanılabilen varlıkların 255 Demirbaşlar hesabında izlenmesi gerekmektedir.

Kamu İdaresi cevabında; bulgu konusu edilen husus ile ilgili düzeltme kayıtlarının yapıldığı ifade edilse de, söz konusu kayıt işlemi 2025 yılında yapıldığından 2024 yılı mali tablolarına etkisi bulunmamaktadır.

BULGU 4: Taşıt Satış İşlemlerinin Hatalı Muhasebeleştirilmesi

Taşıt satış işlemlerinde taşıtın kayıtlı değeri üzerinden muhasebe kayıtlarından çıkarılması gerekirken satış bedeli üzerinden çıkarıldığı ve bu taşıt için ayrılmış birikmiş amortisman tutarının da düşülmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 254 Taşıtlar Hesabının işleyişi ile ilgili 197'nci maddesinde satılan taşıtların, bir taraftan kayıtlı değerinin bu hesaba alacak, satış bedeli ile net değeri arasındaki olumlu farkın 600 Gelirler Hesabına alacak; satış bedeli 100 Kasa Hesabı veya 102 Banka Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara, ayrılmış olan amortisman tutarlarının 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına, satış bedeli ile net değeri arasındaki

olumsuz farkın 630 Giderler Hesabına borç; diğer taraftan satış bedeli 800 Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805 Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedileceği düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, 254 Taşıtlar Hesabında toplam kayıtlı değeri 64.370,21 TL tutarındaki taşıtın satışı yapıldığı, ancak satış işlemleri muhasebeleştirildiğinde taşıtların muhasebe kayıtlarından satış bedelleri üzerinden düşüldüğü ve taşıtların birikmiş amortisman tutarının dikkate alınmadığı tespit edilmiştir. Taşıtların toplam satış bedeli 4.326.407,00 TL üzerinden kayıtlardan düşülmesi ve ilgili taşıt için ayrılmış birikmiş amortisman tutarının düşülmemesi 600 Gelirler Hesabı ile 630 Giderler Hesabında hataya yol açmaktadır.

Bu itibarla, taşıt satış işlemlerinde taşıtın kayıtlı değeri üzerinden muhasebe kayıtlarından çıkarılması ve bu taşıt için ayrılmış birikmiş amortisman tutarı da dikkate alınarak taşıtın satış bedeli ile net değeri arasındaki olumlu farkın 600 Gelirler Hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

Kamu İdaresi cevabında; taşıt satış işlemlerinin hatalı muhasebeleştirilmesi ile ilgili düzeltme kayıtlarının yapıldığı ifade edilse de, söz konusu kayıt işlemi 2025 yılında yapıldığından 2024 yılı mali tablolarına etkisi bulunmamaktadır.

BULGU 5: Enflasyon Düzeltme İşlemlerinde Hatalı Uygulamalar Bulunması

2024 yılında dayanıklı taşınır hesapları ile mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabına enflasyon düzeltmesi uygulanmadığı ve 698 Enflasyon Düzeltmesi Hesabı bakiyesinin hatalı hesaba aktarıldığı görülmüştür.

16.12.2023 tarihli ve 32401 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 85 Sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği’nin “Enflasyon düzeltmesi işlemleri” başlıklı 5’inci maddesinin birinci fıkrasında; kamu idarelerinde enflasyon düzeltmesi yapılması için içinde bulunulan hesap dönemi dahil son üç hesap döneminde fiyat endeksindeki artışın %100’den ve içinde bulunulan hesap dönemindeki artışın %10’dan fazla olması gerektiği, kapsamdaki kamu idarelerinin 31/12/2023 tarihli mali tablolarının söz konusu şartlara bakılmaksızın enflasyon düzeltmesine tabi tutulacağı, enflasyon oranı tespitinin fiyat endeksine göre yapılacağı belirtilmiştir. İkinci fıkrasında, EK-1’de yer alan parasal olmayan kalemlere enflasyon düzeltmesi uygulanacağı, beşinci fıkrasında mali kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabı ile mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabının enflasyon düzeltmesi işlemlerinin ilgili kuruluşların enflasyon düzeltmesi işlemleri esas alınarak yapılacağı düzenlenmiştir. Dördüncü fıkrasında da, enflasyon düzeltmesi yapılan yıldan sonraki yıllarda enflasyon

düzeltilmesi şartlarının bulunması halinde önceki yıl enflasyon düzeltilmesine tabi tutulmuş kalemlerin taşıma katsayısı kullanılarak düzeltileceği açıklanmıştır. Ayrıca, yedinci fıkrasında enflasyon düzeltilmesi işleminin, mali yıl sonu itibarıyla amortisman işlemlerinden önce geçici mizana yansıtacak şekilde dönem sonunda yapılacağı ve 698-Enflasyon Düzeltmesi Hesabının bakiyesinin, dönem sonu işlemleri bağlamında geçici 1'inci maddede belirtilen durum haricinde 690-Faaliyet Sonuçları Hesabına aktarılacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, 85 Sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği EK-1'de yer alan ve enflasyon düzeltilmesi uygulanacak parasal olmayan kalemler arasında 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı, 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı, 254 Taşıtlar Hesabı, 255 Demirbaşlar Hesabı ve 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı da sayılmasına rağmen bu kalemlere Belediye tarafından enflasyon düzeltilmesi uygulanmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca, 698-Enflasyon Düzeltmesi Hesabının bakiyesinin 690-Faaliyet Sonuçları Hesabı yerine 570 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabına aktarıldığı görülmüştür.

Bu itibarla, anılan mevzuat hükümlerine uygun olarak 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı için ilgili şirketlerin enflasyon düzeltilmesi işlemleri esas alınarak, 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı, 254 Taşıtlar Hesabı, 255 Demirbaşlar Hesabı ve 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı için de taşıma katsayısı kullanılarak enflasyon düzeltilmesi uygulanması ve mali yıl sonu itibarıyla 698-Enflasyon Düzeltmesi Hesabının bakiyesinin 690-Faaliyet Sonuçları Hesabına aktarılması gerekmektedir.

Kamu İdaresi cevabında; bulgu konusu husus ile ilgili düzeltme kaydı yapıldığı ifade edilse de, söz konusu kayıt işlemi 2025 yılında yapıldığından 2024 yılı mali tablolarına etkisi bulunmamaktadır.

BULGU 6: Belediyenin Hibe Ettiği ve Belediyeye Hibe Edilen Taşıtların Taşınır Kayıt İşlemlerinin Yapılmaması

Belediyenin hibe ettiği ve Belediyeye hibe edilen taşıtların taşınır kayıt işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kanun'un 40'inci maddesinde kamu idarelerine yapılan her türlü bağış ve yardımların gelir kaydedileceği ve nakdi olmayan bağış ve yardımların ilgili mevzuatına göre değerlemeye tâbi tutularak kayıtlara alınacağı düzenlenmiştir.

10.10.2024 tarihli ve 32688 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Kayıt zamanı, kayıt değeri ve değer tespit komisyonu" başlıklı 13'üncü maddesinde taşınırın edinme şekline bakılmaksızın kamu idaresince kullanılmak üzere teslim alındığında giriş, bağışlandığında veya yardım yapıldığında çıkış kaydedileceği belirtilmiştir. Ayrıca, giriş ve çıkış kayıtlarının varlık işlem fişine dayanılarak yapılacağı ve taşınır, bedelsiz devir edildiğinde kayıtlı değeri, bağış ve yardım yoluyla edinildiğinde bağış ve yardımda bulunan tarafından ispat edici bir belge ile değeri belirtilmiş ise bu değer, belli bir değeri yoksa değer tespit komisyonunca belirlenen değer üzerinden kaydedileceği açıklanmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 254 Taşıtlar Hesabı ile ilgili 197'nci maddesinde bedelsiz olarak kurumlara intikal eden taşıtların tespit edilen değerleri üzerinden bu hesaba borç, 600 Gelirler Hesabına alacak kaydedileceği; ayrıca diğer kamu idarelerine bedelsiz olarak devredilen taşıtların da kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba alacak, birikmiş amortisman tutarlarının 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına, kalanının 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği açıklanmıştır.

Yapılan incelemede, 2024/49 sayılı ve 2024/905 sayılı Meclis Kararları ile muhtelif belediyelere 10 adet taşıtın hibe edildiği, 2024/561 sayılı Meclis Kararı ile de 1 adet taşıtın Belediyeye bağışının kabul edildiği ancak, hibe edilen ve hibe alınan taşıtların taşınır kayıt işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir. Hibe edilen taşıtların kayıtlı değeri 146.768,67 TL olup, bu taşıtlar için ayrılmış birikmiş amortisman tutarı bulunmamaktadır. Hibe alınan taşıtın ise bağış ve yardımda bulunan tarafından ispat edici bir belge ile değeri belirtilmemiştir.

Kamu idaresi cevabında; Belediyenin hibe ettiği taşıtların muhasebe kayıt işleminin yapıldığı ifade edilse de, söz konusu kayıt işlemi 2025 yılında yapıldığından 2024 yılı mali tablolarına etkisi bulunmamaktadır. Ayrıca, bağış yoluyla edinilen taşıtın da bağış ve yardımda bulunan tarafından ispat edici bir belge ile değeri belirtilmediğinden değer tespit komisyonunca belirlenen değer üzerinden taşınır giriş kayıt işlemlerinin yapılması sağlanmalıdır.

BULGU 7: İdare Taşınır Mal Yönetimi Hesabı İcmal Cetvelindeki Tutarlar ile Bilançoda Yer Alan Tutarların Uyuşmaması

Taşınır hesaplarının bilançodaki tutarları ile İdare Taşınır Mal Yönetimi Ayrıntılı Hesap Cetvelindeki tutarların birbiri ile uyumlu olmadığı görülmüştür.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun taşınır işlemlerine ilişkin hükümlerine dayanılarak çıkarılan 10.10.2024 tarihli ve 32688 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Taşınır Mal Yönetmeliği uyarınca taşınır kayıtlarını tutmak ve mali yıl sonunda Taşınır Yönetim Hesabını düzenlemekle yükümlü kılınmıştır.

Yönetmelik'in 34'üncü maddesinin 1'inci fıkrasında; taşınır mal yönetim hesabının, taşınır kayıt yetkilisi tarafından harcama birimleri itibarıyla hazırlanacağı ve taşınır kontrol yetkilisince kayıt ve belgeler ile mali tablolara uygunluğu kontrol edilerek imzalanacağı belirtilmiştir. 2'nci fıkrasında ise taşınır mal yönetim hesabını oluşturan cetveller; yıl sonu sayımına ilişkin sayım tutanağı, taşınır sayım ve döküm cetveli, harcama birimi taşınır mal yönetim hesabı cetveli; müze ve kütüphane olarak faaliyet gösteren harcama birimlerinde müze/kütüphane yönetim hesabı cetveli ve yılsonu itibarıyla en son düzenlenen varlık işlem fişinin sıra numarasını gösterir tutanak olarak sayılmıştır. 3'üncü fıkrasında da taşınır kayıt yetkililerince taşınır mal yönetim hesabının nasıl hazırlanacağı açıklanmış ve muhasebe yetkilisince muhasebe kayıtlarına uygunluğu onaylanan cetvellerin ekine taşınır sayım ve döküm cetveli ile varsa sayımda noksan ve/veya fazla bulunanların çıkış ve/veya girişine ilişkin varlık işlem fişlerinin ekleneceği ve bir dosya hâlinde harcama yetkilisine sunulacağı hüküm altına alınmıştır.

Yönetmelik'in "Taşınır giriş ve çıkış işlemlerinin muhasebe birimine bildirilmesi" başlıklı 30'uncu maddesinde ise; taşınır giriş ve çıkış kayıtlarının muhasebe birimlerine hangi süreler itibarıyla bildirileceği düzenlenmiştir. Bu madde uyarınca, yıl içinde giriş veya çıkışı yapılan taşınırların belirli sürelerle ve en geç yılsonu itibarıyla muhasebe birimine bildirilmiş olması gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen açıklamalar birlikte değerlendirildiğinde, idare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetvelinde görünen tutarlar ile muhasebe kayıtlarında görünen tutarların birbiriyle uyumlu olması gerektiği anlaşılmaktadır. Ancak, yapılan incelemede bu tutarların uyuşmadığı tespit edilmiş olup hesap bazında aradaki farklılıklara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

Tablo 8: Bilanço ile Taşınır Mal Yönetimi İcmal Cetveli Arasındaki Farklar

Taşınır Hesabının Adı ve Kodu	Bilançoda Yer Alan Tutarlar (TL)	Taşınır Mal Yönetimi Hesap Cetvelindeki Tutarları (TL)	Fark
-------------------------------	----------------------------------	--	------

150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı	318.669.047,00	323.012.560,44	4.343.513,44
253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı	304.683.192,92	308.396.797,00	3.713.604,08
254 Taşıtlar Hesabı	7.444.242.625,48	7.441.161.151,08	3.081.474,40
255 Demirbaşlar Hesabı	181.639.565,13	195.317.977,92	13.678.412,79

Bu itibarla, İdare taşınırlarının fiili durumları tespit edilmeli ve bilanço ile taşınır mal yönetimi hesap cetveli arasındaki farklılıkların nedeni bulunarak kayıtların birbiri ile uyumunun sağlanması gerekmektedir.

BULGU 8: Kullanım Olanaklarını Yitiren Maddi Duran Varlıkların Tamamı İçin Amortisman Ayrılmaması

Kullanım olanağını yitiren ve 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenmesine karar verilen varlıkların tamamı için amortisman ayrılmadığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 225'inci maddesinde kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına nasıl kaydedileceği açıklanmış ve bu varlıklar için ayrılmış olan amortisman tutarının da 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedileceği düzenlenmiştir.

04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 47 sıra numaralı Amortisman ve Tükenme Payları Genel Tebliği'nin "Amortisman ve tükenme payı süre ve oranları" başlıklı 6'ncı maddesinin 7'nci fıkrasında; çeşitli nedenlerle kullanılma olanaklarını yitiren amortisman tabi maddi duran varlıklardan 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenmesine karar verilenlerin, amortisman tabi tutulmamış kısmının tamamının amortisman tabi tutulacağı ifade edilmektedir. Bu şekilde ayrılan amortisman payı da aynı Tebliğ'in 8'inci maddesinde 630 Giderler Hesabına borç, 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Belediyenin 2024 yılı içerisinde 4.460.580,46 TL değerinde kullanım olanağını yitirmiş maddi duran varlığın 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına aktarılmasına rağmen bu varlıklar için ayrılmış birikmiş amortisman tutarının 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına aktarılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri uyarınca, kullanım olanağını yitirmiş maddi duran varlığın 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına aktarılması durumunda bu varlıklar için ayrılmış birikmiş amortisman tutarlarının da 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına aktarılması ve 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenen varlıklar hurdaya ayrıldığı dönemin sonuna kadar elden çıkarılmadığı takdirde dönem sonunda, varlığın amortismanına tabi tutulmayan kısmının da amortismanına tabi tutulması gerekmektedir.

Kamu İdaresi cevabında; bulgu konusu husus ile ilgili düzeltme kaydı yapıldığı ifade edilse de, söz konusu kayıt işlemi 2025 yılında yapıldığından 2024 yılı mali tablolarına etkisi bulunmamaktadır.

BULGU 9: Belediyenin Sahibi Olduğu Şirketlere Yaptığı Sermaye Aktarımlarının Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması

Mali tablo ve yevmiye kayıtları ile belediyenin ortak olduğu şirketlerin sermaye hareketlerine ilişkin karar, bilanço ve sicil gazetesi bilgilerinin incelenmesinde, Belediyenin %100'üne sahip olduğu Bursa Kent Yapı İmar Bilişim Enerji San. ve Tic. A.Ş'nin (BURKENT) ve Bursa Ekmek ve Besin Sanayi ve Ticaret A.Ş'nin (BESAŞ) 2024 yılı içerisinde yapmış olduğu sermaye artırımının muhasebe kayıtlarına intikal ettirilmediği tespit edilmiştir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi Meclisinin 20.02.2024 tarih ve 282 No'lu kararıyla BURKENT AŞ'nin sermayesinin artırılmasına ve belediyeye ait arsa nitelikli bazı taşınmazların sermaye karşılığı şirkete devredilmesine karar verilmiştir.

Belediye tarafından sermaye artışına karşılık şirkete devredilmesine karar verilen taşınmazlar için Bursa 3'üncü Asliye Ticaret Mahkemesinin 2024/278 No'lu Kararı ile toplam 314.500.000 TL kıymet takdiri yapılmış ve bu taşınmazlar aynı sermaye karşılığı olarak şirkete aktarılmıştır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 342 ve 343'üncü maddelerinde de nelerin aynı sermaye olarak konulabileceği ve değer tespitlerinin nasıl yapılacağı açıklanmıştır.

Daha önceki sermayesi 327.000.000 TL olan şirketin sermayesi bu aktarma işleminden sonra 641.500.000 TL olarak gerçekleşmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına ilişkin işlemler başlıklı 182'nci maddesinin (a)

fıkrasında aynen; "Mal ve hizmet üreten kuruluşlara gerek nominal sermaye ve gerekse aynı sermaye transferi şeklindeki iştirakler gerçeğe uygun değerleri ile bu hesaba kaydedilir. Sermayesine iştirak edilen mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakdi veya aynı sermaye şeklindeki katılımlardan bu hesapta kayıtlı tutarların ilgili mal ve hizmet üreten kuruluşların öz kaynak hesaplarında karşılık olarak yer alan tutarlarla eşit olması gerekir." denilmektedir.

Yukarıdaki Yönetmelik'in 241 Mal ve hizmet üreten kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabının işleyişine ilişkin 183'ncü maddesinin a/2 fıkrasında aynen; "Duran varlıklar içinde yer alan taşınır ve taşınmaz mallardan sermayeye eklenmek amacıyla mal ve hizmet üreten kuruluşlara verilenlerin, bir taraftan net değeri bu hesaba, ayrılan amortisman tutarı ilgili amortisman hesabına borç, varlığın kayıtlı değeri ilgili duran varlık hesabına alacak; diğer taraftan duran varlığın net değeri 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilir." hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, Büyükşehir Belediyesinin sermayesinin %90,78'sine sahip olduğu BESAŞ'ın 2024 yılı içerisinde sermaye tutarının 360.000.000,00 TL'ye çıkarılması ile Büyükşehir Belediyesinin toplam sermaye payı 294.127.920,00 TL artış ile 326.808.000,00 TL'ye ulaşmıştır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 600 Gelirler Hesabının işleyişi ile ilgili 369'uncu maddesinde de varlıkların çeşitli nedenlerle miktarında ve değerinde meydana gelen artışların bu hesaba alacak, ilgili varlık hesaplarına borç kaydedileceği açıklanmıştır.

Belediyenin sermayesinin tamamına sahip olduğu BURKENT AŞ'nin taşınmaz devri suretiyle 314.500.000,00 TL sermaye artışının ve sermayesinin %90,78'sine sahip olduğu BESAŞ'ın 294.127.920,00 TL'lik sermaye artışının, belediyenin mali tablolarına yansıtılmaması sonucu, "(24) Mali Duran Varlıklar", "(25) Maddi Duran Varlıklar" ve "600 Gelirler" hesap alanlarının doğruluğu ve güvenilirliği olumsuz yönde etkilenmiştir.

Bu itibarla, belediye şirketlerine yapılan sermaye artışlarının yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri doğrultusunda muhasebe kayıtlarına alınması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Hayvanat Bahçesi Gişesinin İşletilmesi İşinin Protokol ile Belediye Şirketine Gördürülmesi

Bursa Büyükşehir Belediyesi Hayvanat Bahçesi girişindeki gişenin işletilmesi işinin protokol ile belediye şirketine yaptırıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 2'nci maddesinde, belediyelerin her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işleri ihalelerinin bu Kanun hükümlerine göre yürütüleceği düzenlenmiştir. Aynı Kanun'un "Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesinde; idarelerin, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu belirtilmiştir. 18'inci maddesinde idarelerin mal veya hizmet alımları ile yapım işi ihalelerinde uygulanacak ihale usulleri sayılmış olup, 5'inci maddesinde de bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu, diğer ihale usullerinin Kanun'da belirtilen özel hallerde kullanılabileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, hayvanat bahçesi girişindeki gişenin işletilmesi için belediye şirketi Bursa Ulaşım Toplu Taşıma İşletmeciliği Turizm Sanayi ve Ticaret AŞ (BURULAŞ) ile protokol yapıldığı, protokol hükümleri doğrultusunda ziyaretçilerin içeri girişlerde kart ya da bilet unsurlarıyla giriş yapabilmesi için BURULAŞ'ın elektronik ücret toplama sisteminin kullanılması karşılığında aylık gerçekleşen toplam hasılatın KDV dahil %20'sinin işletme bedeli olarak şirkete ödendiği tespit edilmiştir. 4734 sayılı Kanun kapsamına giren hayvanat bahçesi girişindeki gişenin işletilmesi işinin aynı Kanun'da belirtilen ihale usulleri yerine protokol ile belediye şirketine gördürülmesi anılan mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

Bu itibarla, hayvanat bahçesindeki gişenin işletilmesi işinin 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine uygun olarak ihale edilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Belediyenin Mülkiyetinde ve Tasarrufunda Bulunmayan Taşınmaz İçin Harcamada Bulunması

Tahsisi Bursa Büyükşehir Belediyesine ait olmayan taşınmaz üzerinde belediye bütçesinden harcama yapıldığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin (c) bendinde;

"c)(Değişik: 18/4/2007-5625/5 md.) Yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hallerde imar işlemleri tamamlanmadan ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamaz."

Denilmektedir.

Belediye sadece hukuken tanınmış bir hakka istinaden tasarrufunda bulunan taşınmazlar üzerinde kanunlarda öngörülen işlemleri tesis etmeye yetkilidir. Dolayısıyla İdarenin bu yetkisini aşarak tasarrufunda bulunmayan taşınmazlar üzerinde tesis ettiği işlemlerin hukuken geçerliliği bulunmamaktadır.

En geniş tasarruf yetkisi tanıyan hak mülkiyet hakkı olup, belediyeler malik olduğu taşınmazlar üzerinde kanunlarla yetkilendirildiği işlemleri hukuka uygunluk ile etkili, ekonomik ve verimlilik ilkelerine uygun olarak tesis etmeye tam yetkilidir.

Bunun yanı sıra başka kamu idarelerinin mülkiyetindeki taşınmazların da farklı kanun hükümlerine istinaden belirli şartlar dâhilinde belediyelerin kısıtlı tasarrufuna veya kullanımına bırakılması imkân dâhilindedir. Bu kapsamda en yangın kullanılan usullerden biri olan tahsis, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 47'nci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre diğer kamu idareleri mülkiyetlerindeki taşınmazları, kanunlarda sayılan hizmetleri ifa etmesi amacıyla belediyeye tahsis edebilmektedir.

Ancak yapılan incelemelerde ilgili kamu idaresi ile belediye arasında tahsise ilişkin hiçbir protokol yapılmadığı halde, ekte yer alan tabloda görüleceği üzere Bursa Çekirge Teras Sosyal ve Kültürel Tesis Binası Yapım İşine ilişkin harcamalar yapıldığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; yukarıda açıklanan nedenlerle tahsisi yapılmayan taşınmaz üzerinde belediye bütçesinden yapılan harcama kanuna aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 3: Yevmiye Numaralarının Boş Bırakılması ve Geriye Dönük Kayıt Yapılması

Belediyenin yevmiye defterinin incelenmesinde, bazı yevmiye numaralarının boş bırakıldığı ve geriye dönük yevmiye kaydı yapıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Yevmiye Sistemi, Muhasebeleştirme Belgeleri ve Açılış Kayıtları" başlıklı 43'üncü maddesinde mali işlemlerin,

yevmiye tarih ve numara sırasına göre ve maddeler halinde yevmiye defterine günlük olarak kaydedileceği belirtildikten sonra, muhasebeleştirme belgelerinin yevmiye tarih ve numarası sütunlarına, gerçekleşen işlemlerin kayda geçirildikleri tarih ile hesap döneminin başında (1)'den başlayıp hesap dönemi sonuna kadar devam eden birer numara verileceği hükme bağlanmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "Kullanılacak Defterler ve Kayıt Düzeni" başlıklı 44'üncü maddesinde ise yevmiye defteri, kayda geçirilmesi gereken işlemlerin yevmiye tarih ve numarasıyla maddeler halinde düzenli olarak yazıldığı müteselsil sıra numaralı defter olarak tanımlanmıştır. Bu maddeye göre, yevmiye defterine açılış kaydı yapıldıktan sonra, günlük işlemler muhasebeleştirme belgelerine dayanılarak kaydedilecektir.

Yukarıda yer verilen yasal düzenlemelerden anlaşılabacağı üzere yevmiye defterini oluşturan yevmiyeler hesap döneminin başında (1)'den başlayıp hesap dönemi sonuna kadar müteselsilen numaralandırılacaktır. Buna göre, yevmiye defterinde yer alan muhasebeleştirme belgelerinin hesap döneminin başından sonuna kadar düzenli bir biçimde numaralandırılması, bu numaraların arasında ise zincirlemeyi bozan bir boşluğun olmaması gerekmektedir.

Yapılan incelemede 2024 yılına ait yevmiye defterinin incelenmesi neticesinde, 124 adet yevmiye numarasının boş bırakıldığı, 9342, 10784, ve 11324 numaralı 3 adet yevmiye kaydının ise geriye dönük olarak kayıtlara alındığı görülmüştür.

Bu itibarla, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde de açıkça belirtildiği üzere, yevmiye tarihleri ile yevmiye numaralarının birlikte teselsül ettirilmesi, geriye dönük kayıt yapılmaması, yanlış yapılan yevmiye kayıtlarının silinmesi yerine, bunların açıklaması yapılan yeni bir muhasebe kaydıyla düzeltilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Belediyenin Mülkiyetinde Bulunan Bazı Taşınmazların Tahsis İşlemlerinin Mevzuata Uygun Olmaması

Belediye mülkiyetindeki bir adet taşınmazın bir derneğe, bir adet taşınmazın da bir birliğe tahsis edildiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 29'uncu maddesinde herhangi bir özel kişiye yasal dayanak olmaksızın kamu kaynağı aktarılamayacağı, menfaat sağlanamayacağı ve yardım yapılamayacağı hüküm altına alınmıştır. Kamu kaynağı tanımı ise aynı Kanun'un 3'üncü maddesinde; kamuya ait gelirler, taşınır ve taşınmazlar, hesaplarda bulunan para, alacak ve haklar ile her türlü değerleri kapsayacak şekilde yapılmıştır.

Diğer taraftan, Belediyelere mülkiyetlerindeki taşınmazların tahsisine ilişkin yetki veren yasal düzenlemeler, 5018 sayılı Kanun'un 47 ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 75/d maddelerinde yer almaktadır.

5018 sayılı Kanun'un "Taşınmaz tahsisi" başlıklı 47'nci maddesinde:

"Kamu idareleri, kanunlarında veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebilirler."

5393 sayılı Kanun'un 75'inci maddesinde:

"...d) Kendilerine ait taşınmazları, aslı görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir..."

Hükümleri yer almaktadır.

Bu iki madde hükmünde de tahsisin sadece kamu idaresine yapılabileceği açıklanmış olup, bir dernek veya bir birlik için uygulanması mümkün değildir. Yapılan incelemede ise, Büyükşehir Belediye Meclisinin 16.01.2024 tarihli ve 129 sayılı kararı ile bir derneğe, 16.01.2024 tarihli ve 130 sayılı kararı ile de bir birliğe taşınmaz tahsis edildiği tespit edilmiştir.

Bu itibarla, Belediye tarafından bir taşınmazın bedelli veya bedelsiz olarak kamu kurum ve kuruluşları dışındaki özel bir kişiye tahsis edilmesi veya ihale edilmeden kullanımına sunulması anılan mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 5: Belediyeye Ait Bir Kısım Taşınmazın İhalesiz Olarak Belediye Şirketlerine Verilmesi

Belediyenin mülkiyeti ve tasarrufunda bulunan ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 26'ncı maddesi kapsamına girmeyen reklam alanlarının ve taşınmazların ihale yapılmaksızın belediye şirketlerine bu madde kapsamında süreli ve bedelli olarak işletilmesinin devredildiği görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde; *"Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım,*

hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütülür.” denilmektedir.

5216 sayılı Kanun’un “Şirket kurulması” başlıklı 26’ncı maddesinde; Büyükşehir Belediyesinin mülkiyeti veya tasarrufundaki hafriyat sahalarını, toplu ulaşım hizmetlerini, sosyal tesisler, büfe, otopark ve çay bahçelerini işletebileceği ya da bu yerlerin belediye veya bağlı kuruluşlarının % 50’sinden fazlasına ortak olduğu şirketler ile bu şirketlerin % 50’sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’na tabi olmaksızın belediye meclisi kararı ile süreli ve bedelli olarak işletilmesinin devredilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Mevzuat hükümlerinden; hafriyat sahaları, toplu ulaşım hizmetleri, sosyal tesisler, büfe, otopark ve çay bahçeleri dışında yer alan işletmelerin 2886 sayılı Kanun uyarınca ihale yapılmak suretiyle işletilmesinin devredilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Büyükşehir Belediye Meclisinin 29.03.2023 tarih ve 469 sayılı, 28.11.2018 tarih ve 2860 sayılı, 23.06.2020 tarih ve 840 sayılı kararları ile Belediyenin mülkiyetinde veya tasarrufunda bulunan reklam alanlarının ve tarla niteliğindeki bazı taşınmazların ihale yapılmaksızın 5216 sayılı Kanun’un 26’ncı maddesi uyarınca belediye şirketlerine süreli ve bedelli olarak işletilmesinin devredildiği tespit edilmiştir.

Bu itibarla, 5216 sayılı Kanun’un 26’ncı maddesi uyarınca belediye şirketine meclis kararı ile süreli ve bedelli olarak devredilebilecek yerler ilgili maddede sayılmış olup madde kapsamında sayılan yerlerin mahiyetinde olmayan taşınmazların, reklam alanlarının işletilmesinin belediye şirketlerine meclis kararı ile ihalesiz olarak devredilmesinin mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

BULGU 6: Yardım Amaçlı Dağıtılmak Üzere Alınan Bazı Taşınırın Çıkış İşlemlerinin Hatalı Yapılması

Bursa yuvam çocuk etkinlik merkezlerinde çocuklara dağıtılmak üzere alınan eğitim setinin tamamı dağıtılmamasına rağmen tamamının taşınır çıkış kaydının yapıldığı görülmüştür.

10.10.2024 tarihli ve 32688 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Taşınır Mal Yönetmeliği’nin “Kayıt zamanı, kayıt değeri ve değer tespit komisyonu” başlıklı 13’üncü maddesinde taşınırın edinme şekline bakılmaksızın kamu idaresince kullanılmak üzere

teslim alındığında giriş, tüketime verildiğinde, satıldığında, başka harcama birimlerine devredildiğinde, bağışlandığında veya yardım yapıldığında, çeşitli nedenlerle kullanılamaz hâle geldiğinde, hurdaya ayrıldığında veya kaybolma, çalınma, canlı taşının ölümü gibi yok olma hâllerinde çıkış kaydedileceği ve giriş ve çıkış kayıtlarının varlık işlem fişine dayanılarak yapılacağı düzenlenmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 115 ve 116'ncı maddelerinde de satılmak, üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen ilk madde ve malzemeler için 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabının kullanılacağı, tüketilmek amacıyla kamu idaresinin ilgili birimlerine verilen veya kullanılan ilk madde ve malzemelerin ise bu hesaptan çıkış yapılarak gider yazılacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, 2024 yılı içerisinde Bursa Yuvam Çocuk Etkinlik Merkezlerinde çocuklara dağıtılmak üzere 4040 adet eğitim seti alındığı, kayıtlı değeri 1.540.000,00 TL olan 880 adet eğitim setinin dağıtılmamasına ve depoda bulunmasına rağmen taşınır kayıtlarından çıkış yapıldığı tespit edilmiştir. Söz konusu dağıtılmayan ve depoda bekleyen eğitim setlerinin çıkış kaydının yapılması anılan mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

Bu itibarla, yardım amacıyla dağıtmak üzere alınan eğitim setlerinin dağıtılmayan kısımlarının taşınır kayıtlarına alınması ve yardım amacıyla alınan taşınırların dağıtımını yapıldıkça taşınır kayıtlarından düşülmesi gerekmektedir.

Kamu İdaresi cevabında; bulgu konusu edilen husus ile ilgili düzeltme kayıtlarının yapıldığı ifade edilse de, söz konusu kayıt işlemi 2025 yılında yapıldığından 2024 yılı mali tablolarına etkisi bulunmamaktadır.

BULGU 7: Belediyenin Kendi Şirketlerine Kredi Kullanımı İçin Kefalet Vermesi

Büyükşehir Belediye Meclisi Kararları ile belediye şirketlerinin kredi kullanımı için kefalet verildiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Şirket kurulması" başlıklı 70'inci maddesinde, belediyelerin kendilerine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre şirket kurabileceği hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu Kanun'un 18'inci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde "Bütçe içi işletme ile 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu

ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek” belediye meclisinin yetki ve görevleri arasında sayılmıştır.

Öte yandan, aynı Kanun’un “Borçlanma” başlıklı 68’inci maddesinde, belediye ve belediye şirketlerinin borçlanma esasları düzenlenmiş, bu maddeden belediyelerin görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla borçlanabileceği, şirket borçlanmaları konusunda ise tanınan yetkinin sadece belediye meclisinin karar vermesi ile sınırlı olarak düzenlendiği anlaşılmaktadır.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun kefalet sözleşmesinin tanımını yapan 581’inci maddesinde, kefalet sözleşmesi, kefilin alacaklıya karşı, borçlunun borcunu ifa etmemesinin sonuçlarından kişisel olarak sorumlu olmayı üstlendiği sözleşme olarak ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, cari yıl içerisinde ihtiyaçları doğrultusunda kullanılmak üzere 20.02.2024 tarih ve 276 sayılı Belediye Meclis Kararı ile Bursa Park Bahçe Sosyal ve Kültürel Hizmetler, Turizm, Su ve Su Ürünleri, Sağlık, İnşaat, Enerji, Sanayi ve Ticaret A.Ş. Şirketine(BURFAŞ) 30.000.00,00 TL, 22.10.2024 tarih ve 1064 sayılı Belediye Meclis Kararı ile Bursa Ekmek ve Besin Sanayi ve Ticaret A.Ş. Şirketine(BESAŞ) 10.000.000,00 TL, 14.11.2024 tarih ve 1120 sayılı Belediye Meclis Kararı ile Bursa Tarım Hayvancılık Peyzaj Çevre İnşaat Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketine(TARIM A.Ş.) 500.000.000,00 TL, ve 19.11.2024 tarih ve 1195 sayılı Belediye Meclis Kararı ile Bursa Ekmek ve Besin Sanayi ve Ticaret A.Ş. Şirketine(BESAŞ) 50.000.000,00 TL tutarında borçlanma yetkisi verildiği ve Belediyenin bu borca kefil olmasının kabul edildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında; belediyelerin sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip olduğu şirketlerin borçlanmalarına kefalet vermesine ilişkin mevzuatta bir yasak bulunmadığı ve “*Büyükşehir Belediyeleri, İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bunların Bağlı Kuruluşlarının Borçlarına Karşılık Genel Bütçe Vergi Gelirleri Tahsilat Toplamı Üzerinden Ayrılacak Paylardan Yapılacak Kesintilere İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslar*” ile belediyelerin %50’ sinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin SGK ve vergi borçlarının belediyenin İller Bankası pay gelirlerinden kesilebilmesi nedeniyle belediye şirketlerinin yeni dış finansman bulmalarında belediyelerin şirketlerinin zorunlu kefil haline getirildiği belirtilmektedir.

Kefalet, tanımı gereği asıl borçlunun borcunu ödemesinin teminat altına alınması olup, şirket borcunu ödeyemezse borcun sahibi Belediye olacaktır. Ayrıca, banka kredi

sözleşmelerinde kefil olarak imza atanlar müteselsil kefil olmakta ve bankanın alacağını doğrudan müteselsil kefilden talep etme hakkı da bulunmaktadır. Diğer taraftan, belediyelerin hangi şartlarla borçlanacağı 5393 sayılı Kanun'un 68'inci maddesinde sayılmıştır. Kefalet yoluyla borçlanma bu hükümler arasında bulunmamaktadır. Ayrıca, belediyelerin %50'sinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin sgk ve vergi borçlarının belediyenin İller Bankası pay gelirlerinden kesilebilmesi düzenlemesi ile belediyenin şirketlerine kefil olması arasında bir bağlantı bulunmamaktadır.

Bu itibarla, yukarıda yer alan açıklamalar gereğince Belediyenin, Meclis Kararı ile şirketlerine kefil olmasının anılan mevzuat hükümlerine uygun olmaması nedeniyle bu yönde tasarrufta bulunulmaması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 8: Taşınmaz İcmal Cetvellerinin Düzenlenmemesi ve Dosyalama İşlemlerinin Tamamlanmaması

Belediyeye ait taşınmazlara ilişkin icmal cetvellerinin düzenlenmediği ve taşınmaz dosyalama işlemlerinin tamamlanmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 44'üncü maddesinde kamu idarelerinin taşınmazlarının kaydına ilişkin usul ve esasların çıkarılacak yönetmelik ile belirleneceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen hükme dayanılarak, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlemesine ilişkin esas ve usulleri belirlemek amacıyla çıkarılan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik 02.10.2006 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Buna göre, bahsi geçen Kanun ve Yönetmelik kapsamında olan İdare, mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kayıtlarını Yönetmelikle belirlenen esas ve usullere göre yapacaktır.

Söz konusu Yönetmelik'in 7'nci maddesinde, taşınmazlara ilişkin bilgilerin hangi formlara ne şekilde kaydedileceğine ilişkin düzenlemeler yapılmış, idarelerin taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerin hazırlanan formların, taşınmaz icmal cetvelleri hazırlanmak üzere mali hizmetler birimine gönderileceği, daha sonra mali hizmetler birimince bu formların konsolide edilerek Yönetmelik ekinde yer alan örneğe göre taşınmaz icmal cetvellerinin oluşturulacağı belirtilmiştir. Ayrıca, icmal cetvellerinin hangi bilgileri içereceği de anılan maddede düzenlenmiştir.

8'inci maddesinde, kaydı yapılan her taşınmaz için bir numara verileceği, 9'uncu maddesinde ise 7'nci maddesine göre kaydedilen her taşınmaz için taşınmaz ile aynı numarayı taşıyan bir dosya düzenleneceği hükme bağlanmış, bu dosyada hangi belgelerin bulunacağı da belirtilmiştir.

Büyükşehir Belediyesi Mali Hizmetler Birimi tarafından taşınmaz icmal cetvellerinin düzenlenmediği ve Belediye tarafından Yönetmelik'in öngördüğü bir biçimde dosyalama işlemlerinin tamamlanmadığı anlaşılmıştır. Bu sebeple taşınmaz kayıtlarının tam anlamıyla fiili durumu yansıtmadığı değerlendirilmektedir.

Bu itibarla, yukarıda yer verilen düzenlemeler ışığında, 5018 sayılı Kanun'da kamu kaynağı olarak sayılan taşınmazların hesap verilebilirliği sağlayacak şekilde kayıt işlemlerinin tamamlanması gerekmektedir.

BULGU 9: Bazı Alımların Kısımlara Bölünerek Doğrudan Teminle Gerçekleştirilmesi

Belediye tarafından bazı mal, hizmet ve yapım işlerinin parasal limitlerin altında kalmak amacıyla kısımlara bölünerek açık ihale usulü yerine doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesinde; İdarelerin, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu, eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği ifade edilmiştir. Ayrıca bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu, diğer ihale usullerinin Kanun'da belirtilen özel hallerde kullanılabileceği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde ise 2024 yılı için büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin 622.756,00 TL'yi aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin alımlarının ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin usulü ile karşılanabileceği belirtilmektedir.

11 Temmuz 2023 ve 32245 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in "Parasal limitler kapsamında yapılacak alımlar ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak alımlar" başlıklı 14'üncü maddesinin 4'üncü fıkrasında da ihale usulleriyle temin edilmesi gereken ihtiyaçların adet, kısım veya gruplara bölünerek temin edilemeyeceği düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede ise Belediye tarafından yıl içerisinde gerçekleştirilen ve aşağıdaki tabloda örnekleri gösterilen bazı mal, hizmet ve yapım işlerinin aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikte olduğu; ancak söz konusu işlerin, parasal sınırların altında kalacak şekilde kısımlara bölünmek suretiyle aynı yükleniciden doğrudan temin usulüyle gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

Tablo 9: Kısımlara Bölünmek Suretiyle Yapılan Alımlar

Şirket Adı (Temsili)	İşin Adı	İşin Tutarı
A Şirketi	Bursa Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası'nda Ek'li Teknik Şartnameye Göre Mekanik Tesisat İmalatları Yapılması	496.740,00 TL
A Şirketi	Bursa Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası'nda Ek'li Teknik Şartnameye Göre Alçı, Boya Ve Yalıtım Tadilatları Yapılması	618.400,00 TL
A Şirketi	Bursa Büyükşehir Belediyesi Ana Hizmet Binası'nda Ek'li Teknik Şartnameye Göre Elektrik Tesisatı İmalatları Yapılması	517.000,00 TL
B Şirketi	Bursa Gemlik Sahil Bandında Kullanılmak Üzere Ekli Teknik Şartnamesine Uygun Olarak 2 Adet Kompozit Panel Kaplamalı Konteyner Satın Alınması	616.000,00 TL
B Şirketi	Bursa Karacabey Malkara Plajında Kullanılmak Üzere Ekli Teknik Şartnamesine Uygun Olarak 1 Adet Kompozit Panel Kaplamalı Konteyner Satın Alınması	452.000,00 TL
C Şirketi	Birim Bünyesinde Kullanılan Draeger Marka Temiz Hava Solunum Ekipmanlarında Kullanılmak Üzere Ek'li Teknik Şartnameye Göre Draeger Marka Fps 7000 Model Tam Yüz Maskesi Satın Alınması	606.600,00 TL
C Şirketi	Ek'li Teknik Şartnameye Göre Solunum Tüpü Test Kiti Satın Alınması	78.000,00 TL
C Şirketi	İtfaiye Personellerinin Yangın ve Kurtarma Olaylarında Kullandıkları Solunum Setleri İçin Ekli Teknik Şartnamesine Uygun Olarak Maske Kayışı ve Tüp Vanası Satın Alınması	600.000,00 TL

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar gereğince, rutin ve önceden öngörülebilir işlerin doğrudan temin yöntemi yerine 4734 sayılı Kanun'da belirtilen temel ihale usulleri ile temin edilmesi gerekmektedir.

BULGU 10: Doğrudan Teminle Yapılan ve Belli Süreyi Gerektiren İşlerde Sözleşme Yapılmaması

Belediyenin doğrudan temin yöntemi ile yapmış olduğu ve belli süreyi kapsayan bazı yapım işleri ve hizmet alımlarında yüklenici ile sözleşme yapmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 53'üncü maddesine dayanılarak hazırlanan 11 Temmuz 2023 ve 32245 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in "Alımlara ilişkin uygulama esasları" başlıklı 4'üncü maddesinin 5'inci fıkrasında teslimi, sunumu veya yapımı belli bir süreyi gerektiren alımlar ile Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında yapılan alımlarda sözleşme imzalanmasının zorunlu olduğu belirtilmektedir. Anılan mevzuat düzenlemesi gereğince, 22'nci madde kapsamında alımı yapılan ve belli bir süreyi gerektiren mal teslimi, hizmet alımı ve yapım işlerinde yükleniciler ile sözleşme imzalanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede ise doğrudan teminle gerçekleştirilen ve belli bir süreyi gerektiren bazı hizmet alımı ve yapım işinde sözleşme yapılmadığı tespit edilmiştir.

Aşağıdaki tabloda belirli bir süre gerektiren ve sözleşme yapılmasının gerekli olduğu değerlendirilen hizmet alımı ve yapım işlerinden bazılarına örnek olarak yer verilmiştir.

Tablo 10: Doğrudan Temin Usulü ile Gerçekleştirilen ve Süreli Olduğu Halde Sözleşme Düzenlenmeyen İşler

İşin Adı	Bedeli
Bursa Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası'nda Ekli Teknik Şartnameye Göre Alçı, Boya ve Yalıtım Tadilatları Yapılması	618.400,00 TL
Keles İlçesi Hereke Mahallesi Mezarlığına Ekli Listeye Göre Duvar Yapımı, Bakım Onarım ve Eski Harpuşta Söküm İmalatları Yapılması	338.000,00 TL
Bursa Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası'nda Ekli Teknik Şartnameye Göre Mekanik Tesisat İmalatları Yapılması	496.740,00 TL
Bursa Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı Müzeler Şube Müdürlüğü Bünyesinde Kullanılmak Üzere Ekli Teknik Şartnamesine Uygun Kaidesiyle Birlikte Bir Adet Heykel Yapımı	606.000,00 TL
Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi Başkanlığınca Kullanılmak Üzere Ekli Teknik Şartnamesine Uygun 2 Ay süreli Çağrı Merkezi Yazılımı Kiralama Hizmeti Alınması	73.500,00 TL
Bursa Büyükşehir Belediyesi Ana Hizmet Binasında B1.Kat Otopark Çıkışında Kullanılmak Üzere Ahşap Kapı ve 8.Kat Cam Bölme ve Sensörlü Cam Kapı Yapım ve Montaj İşlerinin Yapılması	91.600,00 TL

Bu itibarla, yukarıda yer alan mevzuat hükmü gereği, Kanun'un 22'nci maddesi kapsamında doğrudan temin yöntemiyle yapılan ve tamamlanması belirli bir süre zarfında

gerçekleşebilecek olan mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde sözleşme düzenlenmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Uygulama Projesi Hazırlanarak Anahtar Teslimi Götürü Bedel Sözleşme ile Yaptırılması Gereken Bazı Bina İşlerinin Birim Fiyat Sözleşme ile Yaptırılması

Anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle uygulama projesi üzerinden ihale edilmesi gereken bina işlerinin birim fiyat teklif alınmak suretiyle ihale edildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde; kesin projenin; belli bir yapının onaylanmış ön projesine göre; mümkün olan arazi ve zemin araştırmaları yapılmış olan, yapı elemanlarının ölçülendirilip boyutlandırıldığı, inşaat sistem ve gereçleri ile teknik özelliklerinin belirtildiği projeyi; uygulama projesinin ise belli bir yapının onaylanmış kesin projesine göre yapının her türlü ayrıntısının belirtildiği projeyi ifade ettiği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "İdarece uyulması gereken kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde; *"Yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hallerde imar işlemleri tamamlanmadan ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamaz. İhale konusu yapım işinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenemediği durumlarda ön veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir. Uygulama projesi bulunan yapım işlerinde anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılması zorunludur. Ancak, doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan yapım işlerinde ön veya kesin proje üzerinden, her türlü onarım işleri ile işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerekmesi veya uygulamada imar ve güzergâh değişikliklerinin muhtemel olması nedenleriyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan, bina işleri hariç, yapım işlerinde ise kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir."* hükmü yer almaktadır.

Mevzuat hükümlerinden; yapım işlerinde yapının her türlü ayrıntısının belirlendiği uygulama projeleri üzerinden ihaleye çıkılmasının esas olduğu, Kanun'un 62'nci maddesinde açıklanan bazı durumlarda ise ön veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabileceği ancak doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan durum hariç olmak üzere bina işlerinin uygulama projesi üzerinden ihaleye çıkılması gerektiği, uygulama projesi

bulunan yapım işlerinde de anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılmasının zorunlu olduğu anlaşılmaktadır.

Bina işlerinin anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihalesinin zorunlu tutulması, ihale öncesinde ortaya konulan teknik şartların ve uygulama projesinin değişikliğe uğraması ihtimalinin çok düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Bina işlerinde, işin her türlü ayrıntısının şüpheye mahal bırakmayacak netlikte olmasını sağlamak için uygulama projesi hazırlanmalıdır.

Belediye tarafından bina yapım işi kapsamında gerçekleştirilen; 2023/1572998 İKN'li Bursa Atatürk Kapalı Spor Salonu Yapım İş, 2023/1160746 İKN'li Bursa Çekirge Teras Sosyal ve Kültürel Tesis Binası Yapım İş, 2023/0097274 İKN'li Yunuseli Ana Kucağı ve Badem Binası Yapım İş, 2023/0930576 İKN'li Gemlik Kumsaz Spor Salonu Yapım İş, 2023/218162 İKN'li Kestel Busmek ve Anakucağı Binası Yapım İş, 2022/1284054 İKN'li Kestel Gözede Hizmet Binası Yapım İş, 2022/890575 İKN'li Orhaneli, Büyükşehir İtfaiye Binaları Yapım İş ve 2022/548001 İKN'li Büyükşehir Düğün Salonu Yapım İş'nin ön veya kesin proje üzerinden birim fiyat teklifi alınmak suretiyle ihale edildiği ve birim fiyat sözleşme imzalandığı tespit edilmiştir.

Kanun ve düzenleyici kurul kararları dikkate alınarak itirazlar üzerine ihalenin iptaline yol açması muhtemel olan bu hususa dikkat edilmesi ve bina işlerinin uygulama projesi hazırlanmak suretiyle anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale edilmesi gerekmektedir.

BULGU 12: Fiilen İcra Edilmeyen Daire Başkanlığı Kadrosu Oluşturulması ve Bu Kadroya Atama Yapılması

Büyükşehir Belediyesince fiilen icra edilmemesine rağmen daire başkanı kadro unvanı oluşturularak atama yapıldığı görülmüştür.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 128'inci maddesinde, devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin, genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslî ve sürekli görevlerin memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görüleceği, memurların nitelik, atanma, ödev, yetki, hak ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği belirtilmiş, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda da memurların hizmet şartları, nitelikleri, hak ve yükümlülükleri ile aylık ve özlük hakları objektif kurallara bağlanarak hukuki statüleri belirlenmiştir. Bu bağlamda, Devlet personel rejimi ve

memurluk unvanı, statü hukukuna dayanmakta, kadro ise bu hukukun ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır.

657 sayılı Kanun’da, hizmetin önemi, hizmet yerinin özellikleri ve yoğunluğu gibi kriterler esas alınmak suretiyle personel kadrolarının tespit edilmesi ve bu hizmetleri göreceklein kendi sınıfları içindeki derece durumlarına uygun olmak kaydıyla o kadronun aylığını almaları amaçlanmıştır. Kadro, memurun çalıştığı belli bir görev yerini ifade etmekte, memurun yapacağı iş onun kadrosu ile ilişkili bulunmaktadır.

Anılan Kanun’un 33’üncü maddesinde; kadrosuz memur çalıştırılmayacağı hükme bağlanmış, 43’üncü maddesinde ise bu maddede tanımlanan ek göstergelerin ilgililerin belirtilen sınıf ve görevlerde bulundukları sürece yapılacak ödemelere esas alınıp, terfi bakımından kazanılmış hak sayılmayacağı ifade edilmiştir. Kanun’un 147’nci maddesinde de “aylık”; “Bu Kanun’a tabi kurumlarda görevlendirilen memurlara hizmetlerinin karşılığında kadroya dayanılarak ay itibarıyla ödenen para” olarak tanımlanmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 63’üncü maddesinde, “Belediye bütçesiyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir.” denilerek harcama yetkilisinin tanımı yapılmış, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’na istinaden çıkarılmış olan 1 seri No’lu Harcama Yetkilileri Hakkında Genel Tebliğ’de harcama yetkililerinin belirlenmesi konusunda; “5018 sayılı Kanun’un 5436 sayılı Kanunla değişik 31 inci maddesinin birinci fıkrasında bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisi olarak belirlenmiştir. Bu hüküm uyarınca bütçe sınıflandırması harcama yetkilisini belirleyen temel unsur olmaktadır.” denilerek harcama yetkisinin kim tarafından kullanılacağı açıkça belirtilmiştir.

22.02.2007 tarihli ve 26442 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik’in “Belediye ve bağlı kuruluşları ile mahalli idare birlikleri kadro unvanları” başlıklı 7’nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde; Yönetmelik ekinde yer alan (I) sayılı listede, “Diğer Daire Başkanları (Büyükşehir Belediyeleri) Kadro Unvanları”nın tespit edildiği ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik’in “Kadroların tespiti” başlıklı 9’uncu maddesinin birinci fıkrasında; “Bu Yönetmeliğe ekli cetvellerde alt gruplar için unvan ve sayı itibarıyla tespit edilenler dışında kadro kullanılamaz” denilmiş, aynı maddenin ikinci fıkrasında, “Bu Yönetmeliğin

ekinde yer alan Ek-2 Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro Standartları Cetvellerinde belirtilen birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadro unvanları ile Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-3 Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Kadro Unvanları Listelerinden (I), (II) ve (III) sayılı listelerde belirtilen unvanlar kullanılarak idarî birimler oluşturulur. İdarî birimler ile bu birimlere ait kadro unvanları arasında yetki ve görev mükerrerliğine yer verilemez ve bu kadro unvanlarından aynı mahiyetteki hizmet ve görevleri ifa edebilecek birden fazla yönetici kadro unvanı ihdas edilemez. Birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadro unvanları hizmet gereklerine uygun olarak belirlenir ve fiilen icra edilmeyen hizmetlere ilişkin kadro unvanları kullanılamaz.” hükmü yer almaktadır.

Bursa Büyükşehir Belediyesi, Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik’in ekinde yer alan “Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Tasnif Cetvelleri”nde A-4 grubunda yer almaktadır. Yönetmelik’in Büyükşehir Belediyesi Norm Kadro Standartları Cetvelinin A-4 bölümünde, unvanları belirlenmiş olan 11 adet daire başkanlığı kadrosunun zorunlu olarak ihdas edileceği kalan 29 adet diğer daire başkanlıklarının ise EK-3 (I) Sayılı Liste: Diğer Daire Başkanları (Büyükşehir Belediyeleri) Kadro Unvanları Kütüğünden hizmet gereklerine göre seçilebileceği belirtilmiştir.

Yukarıda bahsedilen mevzuat hükümleri bir arada değerlendirildiğinde; aylığın kadroya bağlı olarak ödeneceği, memurun kadrosu ile fiilen yürütmekte olduğu görevi arasında ilişkinin bulunması gerektiği görülmektedir. Ayrıca seçimlik daire başkanı kadrosu ihdas edilirken, harcama biriminin oluşturulması, ihdas edilen kadro için görev ve yetki alanının belirlenmesi, daire başkanlığı kadrosunun fiilen icra edilen hizmetler için ihdas edilerek bu kadrolara atama yapılması, yani ihdas edilen kadronun görev tanımının açık ve net olarak belirlenmesi, ilgili kadronun bütçesinin bulunması ve kadroya atanan personelin harcama yetkilisi unvanının bulunması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; Büyükşehir Belediyesi tarafından Yönetmelik’te belirtilen esaslara göre belirlenen seçimlik 1 adet daire başkanlığı kadrosunun görev tanımı olmadan kullanıldığı, bu kadroya ilişkin harcama biriminin oluşturulmadığı ve bütçesinin bulunmadığı, dolayısıyla bu kadroya atanan personelin fiilen daire başkanlığı görevini yürütmediği tespit edilmiştir.

Bu itibarla, Büyükşehir Belediyesinde fiilen icra edilmeyen hizmetlere ilişkin daire başkanlığı kadrosu oluşturulmasının, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro

İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümleri uyarınca mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

BULGU 13: Taşınır İşlemlerinin Yürütülmesinde Hatalı Uygulamalar Bulunması

Belediyenin taşınır işlemleri incelendiğinde, bazı dayanıklı taşınırların sicil numaralarının kazıma, damga vurma veya etiket yapıştırma suretiyle taşınırların üzerinde kalıcı olacak şekilde belirtilmediği, bazı birimlerde fiziki sayım yapılmadığı, çeşitli nedenlerle kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların hurdaya ayırma işlemlerinin yapılmayarak depolarda bekletildiği ve depolardaki taşınırların sistematik ve düzenli olarak tutulmadığı, bazı demirbaşların da kiracıların kullanımına bırakıldığı ve taşınır işlemlerinde tutulması gereken defterlerin tutulmadığı tespit edilmiştir.

10.10.2024 tarihli ve 32688 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Sorumluluk" başlıklı 5'inci maddesinde harcama yetkililerinin taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden, kayıtlarının bu Yönetmelik'te belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamaktan sorumlu olduğu belirtilmiştir. Harcama yetkililerinin bu sorumluluğunu taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri aracılığıyla yerine getireceği hüküm altına alınmıştır.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Taşınır Kayıt Yetkilileri ve Taşınır Kontrol Yetkilileri" başlıklı 6'ncı maddesinde de taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkililerinin görev ve sorumlulukları ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

Bu hükümlere göre, harcama yetkilileri, taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri taşınır işlemlerinin mevzuata uygun olarak yürütülmesinden ve taşınırların uygun bir şekilde depolarda muhafaza edilmesinden sorumludurlar.

Bu itibarla, aşağıda maddeler halinde sayılan eksikliklerin giderilerek, taşınır işlemlerinin Taşınır Mal Yönetmeliği ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak yürütülmesi gerekmektedir.

- A) Depolardaki Taşınırların Sistematik ve Düzenli Olarak Yerleştirilmemesi ve Çeşitli Nedenlerle Kullanılma Olanaklarını Yitiren Maddi Duran Varlıkların Hurdaya Ayırma İşlemlerinin Yapılmayarak Depolarda Bekletilmesi**

Taşınır depolarında yapılan yerinde incelemelerde, taşınırın sistematik ve düzenli olarak yerleştirilmediği ve kullanıma olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların kullanılabilir durumdaki diğer taşınırlarla birlikte aynı depolarda muhafaza edildiği ve hurdaya ayırma işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 6'ncı maddesinde harcama birimince edinilen taşınırlardan muayene ve kabulü yapılanların cins ve niteliklerine göre sayarak, tartarak, ölçerek teslim alınması, giriş kayıtlarının yapılması ve doğrudan tüketilmeyen ve kullanıma verilmeyen taşınırların sorumluluğundaki ambarlarda muhafaza edilmesi taşınır kayıt yetkililerinin görev ve sorumlulukları arasında sayılmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "Hurdaya Ayırma Nedeniyle Çıkış" başlıklı 28'inci maddesinde de:

"(1) Ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı hâlde teknik ve fiziki nedenlerle kullanılmasında yarar görülmeyerek hizmet dışı bırakılması gerektiği ilgililer veya özel mevzuatı çerçevesinde oluşturulan komisyon tarafından bildirilen taşınırlar (Tesis Bileşenleri Cetvelinde yer alan taşınırlar dâhil), biri işin uzmanı olmak kaydıyla harcama yetkilisinin belirleyeceği en az üç kişiden oluşan komisyon tarafından değerlendirilir. Yeterli sayı veya nitelikte personel bulunmaması hâlinde komisyonlar diğer kamu idarelerinden talep edilecek üyelerin katılımıyla oluşturulabilir.

(2) Komisyonca yapılan değerlendirme sonucunda hurdaya ayrılması uygun görülmeyen taşınırlar hakkındaki gerekçeli karar harcama yetkilisine bildirilir.

(3) Komisyonca hurdaya ayrılmasına karar verilenler için ise Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı düzenlenir.

(4) Hurdaya ayrılmasına karar verilen taşınırlar harcama yetkilisinin onayı ile kayıtlardan çıkarılır..." Denilmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri uyarınca, taşınırların depolarda sistematik ve düzenli olarak tutulması ve ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle kullanılmasında yarar görülmeyerek hizmet dışı bırakılması gerektiği düşünülen ve depolarda atıl olarak bekletilen maddi duran varlıkların anılan mevzuat uyarınca hurdaya ayırma işlemlerinin gerçekleştirilmesi ve hurdaların hurda ambarlarında düzenli bir şekilde muhafazası ve takip edilmesi gerekmektedir.

B) Bazı Dayanıklı Taşınırın Sicil Numaralarının Yazma, Kazıma, Damga Vurma veya Etiket Yapıştırma Suretiyle Taşınırın Üzerinde Kalıcı Olacak Şekilde Belirtilmemesi

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Dayanıklı Taşınırın Numaralandırılması" başlıklı 36'ncı maddesinde:

"(1) Giriş kaydı yapılan dayanıklı taşınırlara, taşınır kayıt yetkilisi tarafından bir sicil numarası verilir. Bu numara yazma, kazıma, damga vurma veya etiket yapıştırma suretiyle taşınırın üzerinde kalıcı olacak şekilde belirtilir. Fiziki veya kullanım özellikleri nedeniyle numaralandırılması mümkün olmayan taşınırlara bu işlem uygulanmaz.

(2) Sicil numarası üç grup rakamdan oluşur. Birinci grup rakam, taşınırın Dayanıklı Taşınır Defterinde ayrıntılı izlenmek üzere kaydedildiği taşınır kodundan; ikinci grup rakam, taşınırın giriş kaydedildiği yılın son iki rakamından; üçüncü grup rakam ise taşınıra verilen giriş sıra numarasından oluşur.

(3) Elektronik ortamda tutulan kayıtlarda belli bir giriş sırasına uygun olarak verilen numara ikinci fıkrada belirtilen sicil numarasının yerine geçer."

Denilmektedir.

Bu itibarla, taşınır sisteminde sicil numarası bulunmasına rağmen üzerlerinde sicil numarası bulunmayan taşınırlara sicil numarasının kalıcı olarak belirtilmesi gerekmektedir.

C) Bazı Harcama Birimlerinde Yıl Sonlarında Fiziki Sayım Yapılmaması

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 32'nci maddesinde sayım ve sayım sonrası yapılacak işlemler açıklanmıştır. Söz konusu maddenin 1'inci fıkrasında kamu idarelerine ait taşınırın, yıl sonlarında ve harcama yetkilisinin gerekli gördüğü durum ve zamanlarda sayımının yapılacağı belirtilmektedir.

Aynı maddenin 2'nci fıkrasında ise; taşınır sayımlarının, harcama yetkilisince, kendisinin veya görevlendireceği bir kişinin başkanlığında taşınır kayıt yetkilisinin de katılımıyla, en az üç kişiden oluşturulan sayım kurulu tarafından yapılacağı ifade edilmiştir.

Ayrıca zikredilen maddenin diğer fıkralarında taşınır sayımının nasıl yapılacağı ve bu kapsamda yapılacak iş ve işlemler ayrıntılı olarak izah edilmiştir.

Diğer taraftan, yıl sonlarında sayımların yapılmaması taşınırların sayı, çeşit, tür v.b yönlerden fiili durumlarıyla sistem kayıtlarının birbirinden sapma riskini doğuracaktır.

Bu itibarla, anılan Yönetmelik'in 32'nci maddesi uyarınca Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yıl sonu sayımlarının yapılması gerekmektedir.

D) Taşınır İşlemlerinde Taşınır Mal Yönetmeliği'ne Göre Tutulması Gereken Tüketim Malzemeleri Defteri, Dayanıklı Taşınırlar Defteri, Müze Defteri ve Kütüphane Defterinin Tutulmaması

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Defterler" başlıklı 9'uncu maddesinde:

"(1) Taşınır işlemlerinde, özelliklerine göre tutulacak defterler şunlardır.

a) Tüketim Malzemeleri Defteri: Bu defter, Taşınır Kod Listesinde gösterilen tüketim malzemelerinin giriş ve çıkış kayıtları için kullanılır.

b) Dayanıklı Taşınırlar Defteri: Bu defter, Taşınır Kod Listesinde gösterilen dayanıklı taşınırların kayıtları için kullanılır. Her bir dayanıklı taşınıra ait giriş ve çıkış kayıtları ayrı yapılır.

c) Müze Defteri: Bu defter, müzelerde sergilenen veya sergilenmek üzere muhafaza altında bulundurulanan taşınırlar için tutulur. Her bir taşınır için ayrı kayıt yapılır.

ç) Kütüphane Defteri: Bu defter, kütüphanelerdeki yazma ve basma nadir eserler ile kitap ve kitap dışı materyal için tutulur. Her bir taşınır için ayrı kayıt yapılır..."

Hükümleri yer almaktadır. Yönetmelik'in 11'inci maddesinde de taşınırların tüm giriş ve çıkış kayıtları ile bu Yönetmelik'in uygulanmasında kullanılacak defter, belge ve cetvellerin elektronik ortamda tutulmasının, düzenlenmesinin ve arşivlenmesinin esas olduğu belirtilmiştir.

Bu itibarla, taşınır işlemlerinde tüketim malzemeleri defteri, dayanıklı taşınırlar defteri, müze defteri ve kütüphane defterinin anılan Yönetmelik hükümlerine uygun olarak tutulması gerekmektedir.

E) Bazı Demirbaşların Kiracıların Kullanımına Bırakılması

Taşınmazın bütünleyici parçası ya da eklentisi sayılmayan çalışma koltuğu, makam koltuğu, L masa, çalışma masası, masa, sehpa, sandalye ve led tv gibi demirbaşlar hakkında

Bursa Büyükşehir Stadyumunun kira sözleşmesinde de herhangi bir hüküm bulunmamasına rağmen bu demirbaşların kiracının kullanımına bırakıldığı tespit edilmiştir.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu’nun 684’üncü maddesinde bütünleyici parça, yerel âdetlere göre asıl şeyin temel unsuru olan ve o şey yok edilmedikçe, zarara uğratılmadıkça veya yapısı değiştirilmedikçe ondan ayrılmasına olanak bulunmayan parça olarak tanımlanmıştır. 686’ncı maddesinde eklenti, asıl şey malikinin anlaşılabilen arzusuna veya yerel âdetlere göre, işletilmesi, korunması veya yarar sağlaması için asıl şeye sürekli olarak özgülünen ve kullanılmasında birleştirme, takma veya başka bir biçimde asıl şeye bağlı kılınan taşınır mal olarak tanımlanmıştır. 687’nci maddesinde de asıl şeye zilyet olan kimsenin sadece geçici olarak kullanması veya tüketmesi için özgülünen ya da asıl şeyin özel niteliği ile herhangi bir ilişkisi bulunmadan sadece korunmak, satılmak veya kiraya verilmek üzere onunla birleştirilen şeylerin eklenti sayılmayacağı da hüküm altına alınmıştır.

Bu hükümlere göre, birleştirme, takma veya başka bir biçimde asıl taşınmaza bağlı kılınan taşınır niteliğinde olmayan ya da asıl taşınmazın özel niteliği ile herhangi bir ilişkisi bulunmayan çalışma koltuğu, makam koltuğu, L masa, çalışma masası, masa, sehpa, sandalye, led tv vb. nitelikteki demirbaşların taşınmazın bütünleyici parçası olmadığı gibi eklentisi olmadığı da açıktır. Bursa Büyükşehir Belediyesi Stadyumunun kira sözleşmesinde bu demirbaşlar hakkında herhangi bir hüküm de bulunmamaktadır. Dolayısıyla, kira bedeline dahil olmayan demirbaşların kiracının kullanımına bırakılması ilgili mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

Bu itibarla, Bursa Büyükşehir Stadyumunda bulunan çalışma koltuğu, makam koltuğu, L masa, çalışma masası, masa, sehpa, sandalye, led tv gibi demirbaşların kiracının kullanımına bırakılmaması ve Belediyenin ambarlarına alınarak Belediyenin kullanımına geçirilmesi gerekmektedir.

BULGU 14: Huzurevi Sakinlerine Yapılan Sosyal Yardım Ödemesinin Personele Avans Verilmek Suretiyle Gerçekleştirilmesi

Huzurevi sakinlerine yapılan sosyal yardımların doğrudan ilgililere ödenmesi gerekirken personele avans verilmek suretiyle gerçekleştirildiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Ön ödeme” başlıklı 35’inci maddesinde harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğin saklı tutulması kaydıyla, ilgili kanunlarda öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması

beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderler için avans vermek veya kredi açmak suretiyle ön ödeme yapılabileceği düzenlenmiştir.

Bu maddeye dayanılarak çıkarılan Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in 5'inci maddesinde, avansın işi yapacak, mal veya hizmeti sağlayacak olan kişi veya kuruluşa ödenmek üzere doğrudan mutemede verileceği düzenlenmiştir. 6'ncı maddesinde de avans verilmek veya kredi açılmak suretiyle yapılabilecek gider türleri sayılmış olup, sosyal yardım ödemeleri ön ödeme yoluyla gerçekleştirilebilecek giderler arasında bulunmamaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Ön Ödemeler" başlıklı 123'üncü maddesinin 3'üncü fıkrasında ön ödemeler ile ilgili olarak bu Yönetmelik'te hüküm bulunmayan hallerde 5018 sayılı Kanunun 35'inci maddesinde belirtilen yönetmelik hükümlerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, Belediyeye bağlı huzurevinde barınan ve muhtaç olduğu tespit edilen huzurevi sakinlerine Meclis Kararı ile yapılan yardımların huzurevinde görevli personele verilen avans üzerinden ilgililere imza karşılığı tutanak düzenlenmek suretiyle ödendiği tespit edilmiştir.

Bu itibarla, sosyal yardım ödemesinin personele avans verilmek suretiyle gerçekleştirilmesi anılan mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmekte olup, sosyal yardım ödemelerinin doğrudan ilgililere yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 15: Zamanında Ödenmeyen Kira Alacakları İçin İcra Takip İşlemlerinin Başlatılmaması

Bursa Büyükşehir Belediyesi Stadyumunun zamanında ödenmeyen kiralalarının tahsili için gerekli yasal işlemlerin yapılmadığı görülmüştür.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun "Kira bedelini ödeme borcu"nın düzenlendiği 313'üncü maddesinde; kiracının, kira bedelini ödemekle yükümlü olduğu; "İfa zamanı"nın düzenlendiği 314'üncü maddesinde; kiracının, aksine sözleşme ve yerel adet olmadıkça, kira bedelini ve gerekiyorsa yan giderleri, her ayın sonunda ve en geç kira süresinin bitiminde ödemekle yükümlü olduğu ifade edilmiştir.

6098 sayılı Kanun'un "Kiracının temerrüdü"nün düzenlendiği 315'inci maddesinde ise; kiracının, kiralananın tesliminden sonra muaccel olan kira bedelini veya yan gideri ödeme borcunu ifa etmediği takdirde, kiraya verenin kiracıya yazılı olarak bir süre vereceği, bu sürede

de ifa etmeme durumunda, sözleşmeyi feshedeceğini bildirebileceği; kiracıya verilecek sürenin ise en az on gün, konut ve çatılı iş yeri kiralalarında ise en az otuz gün olduğu düzenlenmiştir.

Bu hükümlere göre, kiracının sözleşmede belirtilen sürede kira bedelini ödeme yükümlülüğü bulunmakta ve kiralayanın kira bedelini ödeme borcunu yerine getirmeyen ve temerrüde düşen kiracıya yazılı olarak bir süre verme ve bu sürede de borcun ifa edilmemesi durumunda sözleşmeyi feshetme hakkı bulunmaktadır.

Diğer taraftan, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nda da vadesi geçmiş alacakların tahsili için yapılması gereken takip işlemleri açıklanmış olup 269'uncu maddede belirtilen koşullar gerçekleştiğinde de icra mahkemesinden kiracının kiralananı boşaltması istenebilecektir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi Stadyumu kira sözleşmesinde de kira bedelinin her ayın ilk beş günü içinde peşin ödeneceği ve kira bedelinin zamanında ödenmemesi durumunda kira bedellerine o ay başından itibaren yasal gecikme zammı uygulanacağı ve dokuz ay üst üste kira ödenmemesi halinde sözleşmenin Belediyece fesih edilme hakkının saklı olduğu düzenlenmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun "Gelirlerin toplanması sorumluluğu" başlıklı 38'inci maddesinde kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanların, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinde, gelirlerin ve alacakların tahsili ile muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından muhasebe yetkilisi sorumlu kılınmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38'inci maddesinde de Belediye Başkanının; Belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak; belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmekle görevli olduğu belirtilmektedir.

Yapılan incelemede, Bursa Büyükşehir Belediyesi Stadyumunun kiralınması ile ilgili olarak gecikme faizi dahil toplam 26.755.698,45 TL kira alacağının tahsil edilemediği, kiracının kira bedeli ödeme borcunu yerine getirmediği tespit edilmiştir. Amme alacağı dışındaki Belediye alacaklarının süresinde tahsil edilememesi nedeniyle 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nda belirtilen yollarla alacağın takibinin yapılıp kamu alacağının tahsilinin sağlanması

gerekmektedir. Bursa Büyükşehir Belediyesi Stadyumunun kiralanması sonucu 05.06.2022 tarihinden sonra tahakkuk eden ve ödenmeyen kira alacaklarının tahsili için gerekli yasal takibin başlatılmadığı görülmüştür. 05.06.2022 tarihine kadar tahakkuk eden ve ödenmeyen kira alacakları için ise icra takibi ve haciz işlemi başlatılmasına rağmen herhangi bir tahsilat bulunmamaktadır.

Bu itibarla, Belediyenin gelirlerinin elde edilmesinde yetki ve sorumluluğu olanların, vadesi geçmiş kira alacaklarının takip ve tahsili için yukarıda açıklanan gerekli yasal işlemleri başlatması gerekmektedir.

BULGU 16: Belediye Şirketlerinden Yapılan Personel Çalıştırmaya Dayalı Hizmet Alımlarında Hatalı Uygulamalar Bulunması

Personel çalıştırmaya dayalı hizmet alımlarında yaklaşık maliyetin hesabında işçilik ücretinin Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği hükümlerine göre belirlenmediği ve 2024 yılı doğrudan personel hizmeti alım işinde kullanılan malzeme, araç, teçhizat, makine ve ekipmanın teknik özelliklerinin Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak teknik şartnamede belirlenmediği görülmüştür.

A) Personel Çalıştırmaya Dayalı Hizmet Alımlarında Yaklaşık Maliyetin Hesabında Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği Hükümlerine Uyulmaması

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 20'nci maddesinde:

“İl özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22 nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebilir.

...

Bu madde kapsamındaki şirketlerde işçilerin işe alımı, işçilere ilişkin personel giderlerinin toplam giderler içindeki payına ilişkin üst sınırları, ilk defa alınacak işçilere ilişkin belirlenecek ölçütleri esas alarak yıllık sınırlamaları ve bu kapsamdaki alımlar ile harcamaları izlemeye ilişkin usul ve esasları belirlemeye Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.”

Hükmü yer almaktadır.

2018/11608 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren 375 sayılı KHK'nın ek 20'nci maddesi uyarınca çıkarılan İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın "Hizmetlerin Gördürülmesi" başlıklı 6'ncı maddesinin 3'üncü fıkrasında da bu kapsamda yapılacak personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerin bedelinin tespitinde, Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin yaklaşık maliyetin tespitine ilişkin hükümlerine uyulması zorunlu olduğu belirtilmiştir. Ayrıca, bu Usul ve Esaslar'da düzenlenmeyen hususlarda Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği eki Hizmet İşleri Genel Şartnamesi ve ilgili diğer mevzuat hükümlerinin uygulanacağı açıklanmıştır. 4'üncü fıkrasında ise bu kapsamdaki hizmet alımlarında taraflar arasında sözleşme imzalanması zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "Personel çalıştırılmasına dayalı ihalelerde yaklaşık maliyet" başlıklı 10'uncu maddesinde; personel çalıştırılmasına dayalı ihalelerde, personel maliyetinin, tarım dışında ve 16 yaşından büyük işçiler için belirlenmiş brüt asgari ücret tutarı ile bu tutar üzerinden hesaplanan işveren payı toplamından az olmamak üzere bulunan maliyetler dikkate alınarak hesaplanacağı, personele asgari ücretin üzerinde ödeme yapılmasının öngörülmesi halinde ise bu ücretin brüt asgari ücretin en az yüzde (%) kaç fazlası olacağının idarece belirlenerek, bu oran üzerinden yaklaşık maliyet hesaplanacağı ve söz konusu oranın idari şartnamede açıkça gösterileceği düzenlenmiştir.

Belediye şirketlerinden personel çalıştırmaya dayalı hizmet alımı kapsamında alımı gerçekleştirilen "Yeşil Alan Bakım ve Çevre Düzenlemesi Hizmet Alımı", "Sahil ve Kıyı Temizliği Hizmet Alımı", "Biyosidal Ürün Uygulama Hizmet ve Sokak Hayvanlarının Tedavi Merkezine Ulaştırılması Hizmet Alımı" ve "Bursa Büyükşehir Belediyesi 2024 Yılı Personel Hizmeti Satın Alınması" işleri incelendiğinde, bu alımlarda yaklaşık maliyetin hesabında işçilik ücretinin Yönetmelik'te belirtilen hükümlere uygun olarak brüt asgari ücret üzerinden belirlenmediği tespit edilmiştir.

Bu itibarla, personel şirketinden yapılan personel çalıştırmaya dayalı hizmet alımlarında yaklaşık maliyet hesabının Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

B) "2024 Yılı Doğrudan Personel Hizmeti Alım İşi"nde Kullanılan Malzeme, Araç, Teçhizat, Makine ve Ekipmanın Teknik Özelliklerinin Teknik Şartnamede Belirlenmemesi

375 sayılı KHK'nın ek 20'nci maddesi uyarınca çıkarılan ve 2018/11608 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren Usul ve Esaslar'ın "Hizmetlerin Gördürülmesi" başlıklı 6'ncı maddesinin 3'üncü fıkrasında bu kapsamda yapılacak personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerin bedelinin tespitinde, Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin yaklaşık maliyetin tespitine ilişkin hükümlerine uyulması zorunlu olduğu belirtilmiştir. Ayrıca, bu Usul ve Esaslar'da düzenlenmeyen hususlarda Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği eki Hizmet İşleri Genel Şartnamesi ve ilgili diğer mevzuat hükümlerinin uygulanacağı açıklanmıştır.

Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "Teknik şartname" başlıklı 16'ncı maddesinin 1'inci fıkrasında işin teknik ayrıntılarını ve şartlarını gösteren bir teknik şartname hazırlanacağı ve teknik şartnamelerde belirlenecek teknik kriterlerin, verimliliği ve fonksiyonelliği sağlamaya yönelik olması, rekabeti engelleyici hususlar içermemesi ve bütün istekliler için fırsat eşitliği sağlaması zorunlu olduğu belirtilmiştir. 4'üncü fıkrasında da ihale konusu işte kullanılacak malzeme, araç, teçhizat, makine ve ekipmanın teknik özelliklerinin öncelikle yerli malının da kullanılmasını sağlayacak şekilde belirleneceği düzenlenmiştir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi 2024 Yılı Doğrudan Personel Hizmeti Alım İşine ilişkin belediye şirketi BİNTED A.Ş ile düzenlenen sözleşmenin 27.1'inci maddesinde: *"İş bu sözleşme kapsamında personelin saha kontrollerinin sağlanması ve idarece yürütülmekte olan hizmetlerin aksamaması ve hizmetin yürütümüne destek sağlanması amacıyla talep edilecek araç, makine ekipmanları, yazılım, donanım, büro malzemesi vb. ihtiyaçlar şirket tarafından uygun bulunması şartıyla, idare ile şirket arasında belirlenecek sözleşme şartları doğrultusunda Kamu İhale Genel Tebliği'nin 78.30(c) bendi doğrultusunda temin edilebilecektir."* Denmektedir.

Ancak, sözleşmenin bu maddesinde söz konusu işte kullanmak amacıyla talep edilecek araç, makine ekipmanları, yazılım, donanım, büro malzemesi vb. ihtiyaçların teknik özelliklerinden bahsedilmemektedir. Doğrudan personel hizmeti alım işine ilişkin şartnamenin 13'üncü maddesinde de sadece kişisel koruyucu donanım ve iş elbiseleri özelliklerinin ayrıntılı olarak belirlendiği, sözleşmede belirtilen diğer ihtiyaçların teknik özelliklerine yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu iş kapsamında 2024 yılı içerisinde muhtelif malzeme, araç, teçhizat, makine

ve ekipmanın belediye şirketinden temin edildiği görülmüştür. Söz konusu işte kullanılan araç, makine ekipmanları, yazılım, donanım, büro malzemesi vb. ihtiyaçların teknik özelliklerine teknik şartnamede yer verilmemesi yukarıda açıklanan mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

Bu itibarla, doğrudan personel hizmeti alım işinde kullanılacak malzeme, araç, teçhizat, makine ve ekipmanın teknik özelliklerinin ayrıntılarının teknik şartnamede belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 17: Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

Belediyenin tapuda kayıtlı taşınmazlarından, tapu kaydı ile mevcut kullanım şekli farklılık gösterenler olmasına rağmen bunların cins tashih işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde;

"b) Cins tashihi: Binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi" Olarak tanımlanmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesinde;

"Kamu idarelerince mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınır. Kamu idareleri taşınmazların cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri yaparlar"

Denilerek taşınmazların cins tashihlerinin yapılması gerektiği ifade edilmiştir.

Yapılan taşınmaz denetimi sonucunda, idarenin tapuda kayıtlı taşınmazlarından 36 tanesinin mevcut kullanım şekli ile tapuda yer alan bilgilerinin farklı olduğu tespit edilmiştir.

Tapu kayıtları ile fiili durumlarının farklı olması sebebiyle taşınmazlarla ilgili tespitlerin yapılması ve tapu kayıtlarının fiili duruma uygun bir şekilde düzeltilmesi için İdare tarafından gerekli girişimlerde bulunulması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Kentsel Dönüşüm Projeleri Kapsamında Belediyenin Mülkiyetine Geçen Taşınmazların Muhasebeleştirilmemesi	2023	Yerine Getirilmedi	Tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Taşınmaz İcmal Cetvellerinin Düzenlenmemesi ve Dosyalama İşlemlerinin Tamamlanmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Yapım İşlerinin Kısımlara Bölünerek Doğrudan Temin Yöntemi ile Gerçekleştirilmesi	2023	Yerine Getirilmedi	Tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Doğrudan Temin Yoluyla Yapılan ve Belli Süreyi Kapsayan İşlerde Sözleşme Yapılmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Uygulama Projesi Hazırlanarak Anahtar Teslimi Götürü Bedel Sözleşme ile Yaptırılması Gereken Bazı Bina İşlerinin Birim Fiyat Sözleşme ile Yaptırılması	2023	Yerine Getirilmedi	Tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Haklar Hesabında Takip Edilmesi Gereken Alımların Doğrudan Giderleştirilmesi	2023	Yerine Getirilmedi	Tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
İdarenin Kendi Şirketlerine Kredi Kullanımı İçin Kefalet Vermesi	2023	Yerine Getirilmedi	Tekrar bulgu konusu yapılmıştır.